

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND OHIO 44103

Vol. LXXI Lapkritis - November 13, 1986 Nr. 44

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Demokratų Kongresas

Gali kliudyti Reagano užsimojimams

Vytautas Meškauskas

Nors asmeniškai nebuvo išrinktųjų tarpe, daug Floridos rinkikų buvo maloniai nušėbę, per savo telefoną gavę asmenišką (žinoma, įkalbėta į juostelę) prezidento paraginimą perrinkti į senatą Paulą Hawkins, kurios balsas jam būtinai reikalingas. Ką gi, už ją balsavo 44% rinkikų, kiti - dauguma - pasirinko demokratą Bob Graham, populiarų Floridos gubernatorių. Jo vieton, tačiau be Reagano išimaisymo, buvo išrinktas respublikonas - irgi Bob - Martinez.

Tie rezultatai yra labai būdingi -- populiarus prezidento užtarimas naudingas, bet galų gale nulemia paties kandidato patrauklumas. Ypač tuose rinkimuose, kur nerenkamas pats prezidentas, ir nebalsuojama už kokią visą tautą liečiančią programą. Per šiuos rinkimus buvo renkamas tik trečdalis senato - 34 asmenys. Jų tarpe buvo 22 respublikonai, kurių išrinkimui prieš šešerius metus, 1980 m., padėjo Reagano populiarumas. Užtat galima suprasti jo norą jiems ir dabar padėti. Tas noras tačiau buvo susijęs su dideliais pavojais. Kas bus, jei rinkikai pasisakys už demokratų kandidatus? - kas iš tikro ir atsitiko.

Logiška išvada būtų, kad prezidento prestižas krito, bet ir tai reikia sutikti su rezervais. 64% Floridos rinkikų, kurie į senatą išrinko demokratą, išeidami iš rinkimų salių pareiškė ir toliau pritarti Reagano politikai bendrai! Todėl negali teigti, kad Reaganas jau 'baigtas'. Po dviejų metų gali laimėti respublikonų kandidatas į prezidentus. Jiems gali pasisekti ir Kongreso rinkimuose. Tai pasakius reikia tačiau konstatuoti, kad per ateinančius dvejus metus Reaganui bus daug sunkiau praveisti savo užsimojimus negu iki šiol, kada bent senate jis galėjo skaitytis su draugiškesne dauguma. Iš viso daug jo pasiūlymų gali užkliuti senato komisijose (čia vadinamose komitetais) jau vien dėl to, kad jom pirmininkaus demokratai. Tiesa, vėliau balsuojama nepaisant partinės priklausomybės, bet ji vistiek daug nulemia.

Kas toliau? Užsienio poli-

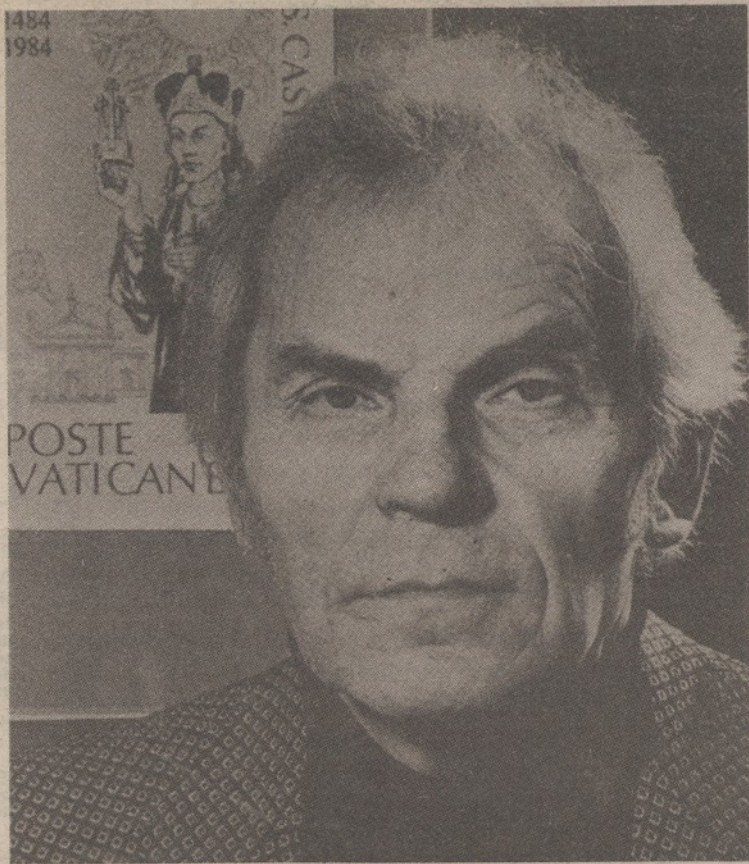
tikoje didelių pasikeitimų sunku numatyti. Visų pirma ji priklauso ne tik nuo Washingtono, bet ir Maskvos bei kitų sostinių elgesio. Dėka Reykjaviko susitikimo Reagano pradėta naujovė - Strateginio apsigynimo iniciatyva - gavo amerikiečių daugumos pritarimą. Demokratų laimėjimas senato rinkimuose gali sumažinti jai skiriamas lėšas ir pratęsti jos įgyvendinimą. Kai kas mano, kad demokratų nepanaudos savo daugumos lėšų nutraukimui Nikaragvos 'contrams' dėl to, kad tuo at-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių klubo premija šiais metais buvo paskirta rašytojui-mokytojui Vacii Kavaliūnui. Nuotraukoje laureatas apdovanotas premija. Iš kairės: Juozas Stempužis, pravedęs premijos įteikimo iškilmes, laureatas Vacys Kavaliūnas su žmona Ona ir Clevelando Lietuvių Namų ir klubo pirm. inž. Romas Bublys.

ROMOJE MIRĖ DAILININKAS ROMAS VIESULAS

A. A. Romas Viesulas (1918. IX. 11 — 1986. XI. 7)

Dailininkas Romas Viesulas, 68 m. amž. lapkričio 7 d. mirė Romoje, kur profesoriavo amerikiečių universiteto Tyler meno mokykloje. Jis buvo baigęs Freiburgo meno mokyklą ir gavęs prancūzų stipendiją 1949-50 m. studijavo Paryžiuje Beaux Arts. 1951 m. persikėlęs gyventi į JAV kurį laiką dirbo Chicagoje Valeškos meno studijoje, paskui persikėlė į New Yorką, o vėliau buvo Philadelphiaje Temple universitete Tyler meno mokyklos in-

struktoriumi.

Viesulas yra gavęs visą eilę premijų, kaip Guggenheimo 3 stipendijas. Pernai jam buvo paskirta Lietuvių Bendruomenės premija.

Palaidotas lapkričio 10 d. Romoje, Italijoje.

Daug jo darbų yra įvairiuose pasaulio meno muziejuose ir galerijose. Vienas iš jo darbų yra ir Clevelando meno muziejuje.

Nuliūdime liko žmona Jūra ir trys vaikai. Dirva jiems reiškia užuojautą.

Vacys Kavaliūnas Lietuvių Klubo laureatas

Clevelando Lietuvių Amerikos piliečių klubo 1976 metais įsteigtoji \$1,000 premija už kultūrinę bei visuomeninę veiklą jau buvo paskirta septyniems asmenims. Lietuvių klubo patikėtinių taryba šiuo metų kultūrinę premiją paskyrė buvusiam Clevelando Pedagoginių Lituanistikos kursų direktoriui rašytojui Vacii Kavaliūnui už jo pedagoginį lituanistikos darbą bei literatūrinę kūrybą. Laureato biografiniuose bruožuose randame vertingų pedagoginės, literatūrinės ir kitokios veiklos vaisių.

VACYS KAVALIŪNAS, gimė Kriaunių km., Alytaus valsč. ir apskr. Mokytojas, rašytojas. 1934 m. Vytauto Didžiojo universitete baigė prancūzų ir lietuvių literatūrą. 1957 m. Clevelando Western Reserve universitete įsigijo magistro laipsnį iš prancūzų literatūros.

Mokytojo darbą Lietuvos gimnazijose dirbo Tauragėje ir Vilkaviškyje (čia karo metu buvo direktorius). Lietuvių tautai pedagogas Vacys Kavaliūnas išskirtinai daug nusipelnė dirbdamas išeivijos lituanistinėse mokyklose. Karui pasibaigus, šiaurės Vokietijoje (Spackenberg - Geesthacht rajone) padėjo įsteigti Tumo Vaižganto gimnaziją. Joje dirbo nuo 1946 iki 1949 — iki išvykimo į Jungtines Valstybes. Toje gim-

nazijoje buvo mokytojas, inspektorius ir direktorius. Tumo Vaižganto gimnazijos ir savo veiklos joje kelius, bei kryžkelius Vacys Kavaliūnas vaizdžiai aprašką tik išleistoje 47 psl. knygutėje "Lietuviškasis šviesos židinys šiaurės Vokietijoje". Tą židinį baigė arba bent lankė gražus būrys tuometinio lietuvių jaunimo. Daug jų išeivijoje tapo žymiais mūsų kultūros, švietimo ir kitų sričių darbuotojais. Tarp jų ir Dievo Motinos parapijos vadovas kun. Gediminas Kijauskas, S. J.

Jungtinėse Valstybėse Clevelande Vacys Kavaliūnas tuojuo įsiriavo į lituanistinių mokyklų mokytojų eiles. Vysk. Motiejaus Valančiaus mokykloje išdirbo 8 metus, šv. Kazimiero — 11 metų.

Išskirtinio vertinimo pelno Vacio Kavaliūno sumanymas ir pastangos įsteigti Clevelando Pedagoginių Lituanistikos kursų. Tuos dvimetinius kursus baigusieji yra gavę teises būti mokytojais lituanistinėse mokyklose.

Įsteigti 1962 m., Pedagoginiai Lituanistikos kursai su pertraukomis veikė 20 metų, parengė šešias laidas, išleido 24 absolventus. Baigusieji jau gana gerai mokėdavo lietuvių kalbą žodžiu ir raštu, būdavo išsamiau susipažinę su lietuvių

(Nukelta į 15 psl.)

Istorijos klastojimas (2)

Kodėl A. Merkys turėjo A. Smetonos pasitikėjimą?

Sovietinėje spaudoje pasirodžiusio straipsnio apie generolą Vitkauską išprovokuoti, pereitą savaitę prisiminėm kaip vokiečiai su sovietais prekiaavo Lietuvos likimu. Per tą lemtingą laikotarpį — 1939 m. rugpjūčio 23 d. iki 1939 m. rugsėjo 28 d. d. — lietuvių tautos valiai nebuvo duota jokios progos pasireikšti. Formaliai Lietuva buvo pasiskelbusi neutraliteta, tačiau karo metu tai ne visados išgelbsti.

Žinia, sovietinis režimas Lietuvoje visai neturėjo simpatijų, o Vokietijos ne

Demokratų kongresas...

(Atkelta iš 1 psl.)

veju jie prisiims atsakomybę už galimą komunistų triumfą visoje centro Amerikoje. Jiems bus sunku ir žymiai sumažinti lėšas gynybai. Jei būtų galima iš tikro susitarti dėl atsisakymo nuo atominių ginklų, reikia skubiai sustiprinti savo konvencionalinės kariuomenės jėgas, kurios kainuoja žymiai daugiau už atomines! Pagaliau net atominių ginklų sunaikinimas kaštuos ne daug mažiau už jų ... pagaminimą. Žodžiu, gynybos išlaidas nebus galima smarkiau sumažinti, kas kelia klausimą - kaip kitaip panakins biudžeto deficitą? Žinoma, atsakymas galėtų būti labai paprastas - pakelkime mokesčius! Bet tai būtų taip nepopuliari, kad demokratų tos priemonės dar ilgai negalės griebtis, norėdami 1988 metais atgauti prezidentūrą.

Demokratų negalės radikaliai pasipriešinti ir kitom dviem negerovėm: prekybos deficitui ir žemės ūkio krizei. Tiesa, jų tarpe yra populiarus sumanymas aptverti JAV muitais, tačiau dolerio vertei paskutiniu laiku kritus, prekybos deficitas jau pradėjo mažėti atpigus JAV gaminams. Be to, tokios priemonės gali sukliudyti pasaulinio laisvo ūkio plėtimuisi, kas gali privesti prie pasaulinės ūkio krizės ir pakelti prekių kainą pačiose JAV-bėse, kas irgi būtų labai nepopuliari rinkikų masėse. Pagaliau sunku padėti ir žemės ūkiui, jei jis daugiau pagamina negu yra pareikalavimo. Čia reikia radikalių priemonių, kurios irgi negali būti populiarios.

Žodžiu, didelių permainų ir naujam Kongresui sekančių metų sausio 3 d. susirinkus laukti netenka.

daug daugiau. Tiesa, prieš karui prasidedant beveik visoje Rytų, Centro ir Pietų Europoje buvo išgalėję daugiau ar mažiau totaliniai režimai. Santvarkos, kaip rūbai, laikosi madų. Man rodos, kad ir A. Smetona nesikratė tautos vado titulo daugiau dėl viešpatavjančios mados negu savo konservatyvių pažiūrų. Lietuvių šūkiu: 'vienas vadas — viena tauta' nesuviliosi. Tai matome iki šių dienų. Imituoti kiek švelnesnio Italijos režimo nesisekė, nors čia pat reikia pastebėti, kad net ir mūsų opozicija, turiu galvoje politikujančius katalikus, labai domėjosi Ispanijos, o ypač Portugalijos Salazaro fašistinė valdžios formom.

Žodžiu — ideologiniai Hitlerio Vokietija neviliojo lietuvių, o jos apetitai į svetimas teritorijas ir kitų tautų niekinimas tiesiog baidė. Reikia prisiminti, kad anais lemtingais metais Vokietija ką tik buvo atsiėmusi Klaipėdą, o Lietuvos vyriausybė stengėsi krašte padidinti prancūzų kultūros įtaką. Dirvoje spausdintas britų charge d'affaires, o vėliau pasiuntinio, Kaune Prestono slapto raportas apie Lietuvos vadovaujančias asmenybes rodo, kad beveik visų jų simpatijos buvo su Vakarais.

Tiesa, Lietuva tada turėjo progos bent laikinai pakeisti savo likimą sulaužydama savo neutralumą ir prisidėdama prie Lenkijos likvidacijos bei tapdama Vokietijos sąjungininke tuo būdu užbėgdama už akių Stalino pasiūlymui Hitleriui išmainyti Lietuvą už Liublino ir dalį Varšuvos provincijos.

Prieš kurį laiką DRAUGE buvo pasirodęs straipsnis kaltinantis dėl to Smetoną. Iš tikro jis to tikrai nenorėjo ir atrodo turėjo viso krašto pritarimą. Juk tada nuo kovo 29 d. valdė vadina gen. Černiaus 'vieningo darbo' vyriausybė: 4 generolai, du krikščionys demokratų ir du valstiečiai liaudininkai. Nė vienam jų neatrodė naudinga stoti Vokietijos pusėn, lygiai kaip ir kariuomenės vadui Raštikiui, kurio autoritetas jau rungtyniavo su krentančiu Smetonos prestižu.

Tokiu būdu proga pakeisti trumpą istorijos raidą buvo praleista, ir dabar to turbūt niekam negaila. Juk tai nepakeistų galutinių karo rezultatų.

Nuo 1939 m. rugsėjo 29

d. Lietuva priklausė sovietų įtakai. Tie nieko nelaukdami išsikvietė į Maskvą užs. reik. min. Urbšį. Spalio 9 d. Lietuvos vyriausybė, pirmininkaujant Smetonai, nutarė sudaryti reikalaujamą savitarpio pagalbos sutartį su sovietais, kuri Lietuvai grąžino Vilnių, bet visą kraštą perdavė Kremliui. Černiaus vyriausybė atsistatydino. Po ilgesnių derybų buvo sudaryta koaliciniai pagrindais 'visuomenės darbo konsolidacijos' vyriausybė su A. Merkiu priešakyje.

Jonas Švoba savo knygoje apie seiminę ir prezidentinę Lietuvą jį taip apibūdina:

"Nors jis buvo tautininkas, bet tautininkų sąjungoje tuo metu jis nevaikino jokio vaidmens ir neturėjo jokios įtakos."

H. Prestonas savo vyriausybei jau anksčiau jį buvo apibūdinęs, kaip turintį "stiprios asmenybės" reputaciją, nekenčiantį vokiečių nuo savo gubernatavimo Klaipėdos laikų, net negalintį apie juos ramiai kalbėti... Bet kaip Kauno burmistras nuo 1934 m. neparodęs tam postui didesnių gabumų, nors jį panaudojęs savo naudai. Tose kombinacijose jam padėjusi jo lenkiškos kilmės žmona. Pagal Prestoną, Merkys kalbėdamas rusiškai jautėsi kaip namie. Jis visados buvęs labai mandagus su britų atstovais ir dėjęs esąs labai pro-britiškas.

Būtų labai įdomu pamatyti sovietų jam užvestą asmenišką bylą, bet jos turbūt dar nematė nei jų istorikai. Pulk. K. Žukas, kuris steigiamojo seimo sudarytoje vyriausybėje perėmė iš Merkio krašto apsaugos ministerio postą, buvo apie jį labai blogos nuomonės, o ir Merkio, kuris Lietuvoje bene 5 kartus ėjo to ministerio pareigas, jausmai žukui nebuvo kitokie. Žukas savo knygoje 'Žvilgsnis į praeitį' pasakojo, kad tuo metu buvęs sovietų pasiuntinys Kaune Akselrodas, caro laikų bankininkas, jam kaip krašto apsaugos ministeriui skundėsi, kad Merkys papirkęs kažkokį gudą, dirbusį mūsų karinėje žvalgyboje, kad tas kelis vakarus iš eilės, atvažiavęs vėžiku prie pasiuntinybės rūmų, garsiai šauktų:

"Akselrod, aš tavo, parko žydo, snukį išdaužysiu!"

Akselrodas žukui aiškino, kad Merkys pykstas už tai, kad sovietų vyriausybė atmetusi jo prašymą auksu

■ Iš kitos pusės

Skaityčiau ir netikiu savo akim... Šį kartą Jungtinio Baltų Komiteto š. m. spalio 27 d. pranešimą spaudai. Tame komitete — Joint Baltic American National Committee — dalyvauja ir Amerikos Lietuvių Taryba (Lithuanian American Council, Inc.). Komitetas turi savo pašto dėžutę (Post Office Box) Rockville, Ma., prie Washingtono, ir net telefono Nr. Ir ką jis praneša? Galima būtų spėti, kad ką nors apie Vienos konferenciją? Tiesa, Viena ten paminėta, bet tik kaip kelrodis į Dunojaus slėnį. Girdi, iš Austrijos sostinės tas slėnys pasiekiamas per valandą! O slėnyje gyvena slovakai, kurių tautinis ansamblis lankosi Amerikoje ir š. m. lapkričio 12 d. pasirodys Washington Kennedy Centro koncertų salėje. Toliau seka ansamblio liaupsinimas:

"Virtuoziskumas yra slovakų liaudies šokių pagrindas... Choreografija yra pilna ir ištikima tradicinių tautinių šaknų išraiška, sukurta scenai... Turima 500 kostiumų, kurių nei vienas nėra panašus į kitą..."

Priedu dar siunčiamas Columbia Artists agentūros spalvota reklama, duodanti eilę spaudos atsiliepimų, žinoma, pradedant su maskvine Pravda.

Tai kaip čia dabar išeina? Jei iš Lietuvos atvažiuoja artistai, jų pasirodymai raginami boikotuoti. Amerikos Lietuvių Taryba pereinamais metais prieš Santaros-Šviesos suvažiavimą, kuriame turėjo pasirodyti svečiai iš Lietuvos, įspėjo:

"Kadangi iš okupuotos Lietuvos niekas legaliai negali atvykti be okupanto žinios, o išleisdamas įvairių programų atlikėjus į užsienį okupantas turi savo tikslus, ALT nori atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos laisvinimo veiksmų nustatytas gaires, reiktų vengti veiksmų, galinčių pakenkti Lietuvos valstybiniam tęstinumui ar tautos išsilaisvinimui iš okupacijos".

Slovakai irgi yra pavergta tauta, bet jų ansamblio pasirodymą reklamuoja pabaltiečių komitetas, kuriame dalyvauja ALTA. Ar jos nusistatymas pasikeitė ta prasme, kad negali žiūrėti tik savų?

(vm)

atlyginti už Rusijoje paliktą turta, kaip tai buvo padaryta mūsų (taikos) delegacijos pirmininkui inž. Naruševičiui, ir atmetė jo, Merkio, bei dr. J. Šaulio, kandidatūras į Lietuvos pasiuntinius Maskvoje. Sovietai pageidavo, kad pasiuntiniu liktų Baltrušaitis.

Tie du neigiami atsiliepimai nelabai kvalifikuoja Merkio būti paskutiniu nepriklausomos Lietuvos ministru pirmininku, bet jie viešai paaiškėjo jau tik po karo. Smetona su juo bendradarbiavo nuo pat pirmų Lietuvos įsikūrimo laikų. Kai 1923 m. jis buvo paskirtas pirmuoju Lietuvos įgaliotiniu, ką tik prijungtam Klaipėdos kraštui, Smetona pasiėmė kartu kaip savo sekretorių A. Merki, kuris iš savo pusės rekomendavo Vitkauską į pirmuosius Klaipėdos ko-

mendantus. Iš viso, be Merkio užtarimo Vitkauskas nebūtų išsilaikęs Lietuvos kariuomenėje, bet apie tai vėliau. Užbaikime šį straipsnį konstatavę, kad Merkys dėl savo priešvokiško nusistatymo turėtų tuo laikų tikti Maskvai. O Smetonai jis buvo priimtinas dėl to, kad neturėjo savo politinės bazės.

Nepamirškite atnaujinti
D I R V O S
prenumeratą

PRODUCTION
ASSEMBLERS & SEAMTRESS
Manufacturer of women's costume jewelry & belts seeks mature individuals for hand manipulation of materials. Exp. helpful. Excellent manual dexterity & eye-hand coordination a must. For appl. call 404-872-8272.
(42-43)

CARPENTER
Experienced in all phases of home remodeling. Must own truck and tools. Please call
BILL (9-5)
(215) 329-7608
(31-45)

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajaime pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Neolituano priesaika

Vytauto Abraičio žo-
dis Korp! Neo-Lithua-
nia Floridos padalinio
šventėje.

Kai vieno savo lankymo-
si St. Petersburge metu
Korp! Neo-Lithuania Flori-
doje padalinio pirmininkas
Cezaris Modestas paprašė
mane Korp! Neo-Lithuania
64 metų sukakties proga
pakalbėti apie Korp! Neo-
Lithuania ideologiją, tai
yra, kas yra neolituanai, aš
greitai sutikau tai padaryti.
Bet, kai pradėjau rim-
čiau apie tą temą pagalvoti,
pamačiau, kad mano sutiki-
mas tikrai buvo per grei-
tas ir neapgalvotas. Juk, iš-
samiau apie ideologiją pa-
kalbėti užtruktų tikrai ne-
mažiau valandos, ar dviejų,
laiko, o per tą laiką aš vi-
sus užmigdyčiau, arba bent
pusę pasitrauktų iš šios sa-
lės į gretimą atgaivos kam-
barį.

Pradėjęs ieškoti išeities
iš savo keblios padėties, pri-
siminiaus mano, kaip ir vi-
sų neolituanų duotą prie-
saiką, keliant iš neolituanų
kandidatų — junjorų (po-
puliariai vadinamų fuksais)
į pilnus narius neolituanus-
senjorus. Štai tos priesai-
kos tekstas: "Aš, priimda-
mas Neo-Lithuanijos žen-
klus, iškilmingai pasižad-
au, kiek tik tesėsiu, ruošti
į gyvenimą ir darbą Pro Pa-
tria, saugoti ir ginti tauti-
nę savo ir savo Tėvynės
Lietuvos garbę, visuose dar-
buose vaduotis tautiniais ir
tikybiniais doros principais
ir laikytis broliško solidaru-
mo su Akademijos draugais
ir filisteriais. Tik man, Die-
ve, padėk!" Tikrai nežinau,
kas tą priesaiką parašė, bet
greičiausiai vienas iš korp-
racijos steigėjų a. a. Valen-
tinus Gustainis. vienas iš
gambiausių Lietuvos žurna-
listų, buvęs Lietuvos Aido
redaktorius ir Lietuvos ELTA
žinių agentūros di-
rektorius.

Šioje priesaikoje labai
vykusiai ir suglaustai išsa-
kyta bemaž visa Korp! Neo-
Lithuania ideologija. Šioje
priesaikoje neolituanas vi-
su rimtumu prižada, kiek

tik jo jėgos tesės, jas skirti:

1. Ruoštis į gyvenimą ir
darbą tėvynei — Pro
Patria,
2. Saugoti ir ginti tau-
tinę savo ir savo Tė-
vynės Lietuvos garbę,
3. Savo darbuose vaduo-
tis tautiniais ir tikybi-
niais doros principais,
4. Laikytis broliško soli-
darumo su Akademi-
jos draugais ir filiste-
riais, ir prašo
5. Dievą jam padėti šią
priesaiką išlaikyti.

Tokiu būdu, šioje prie-
saikoje, ją bandydami ana-
lizuoti, randame du pažadus
tėvynei Lietuvai, du paž-
dus neolituano asmeniniai
laikysenai ir vieną prašy-
mą į Dievą. Man atrodo,
kad dera apie kiekvieną jų
bent trumpai ir atskirai pa-
kalbėti.

Pirmasis — ruoštis į gy-
venimą ir darbą tėvynei
Pro Patria. Į šį pasiruošimą
įeina ne tik neolituano pro-
fesinis pasiruošimas dirbti
tėvynės labui ir valstybės
gerovei, bet ir jo asmeni-
škas socialinis pasiruošimas
būti naudingu tautos nariu.
Nėra kolegijos, nėra univer-
siteto ir nėra jokios aukš-
tosios mokyklos, kurios
ruošų ir auklėtų studentą
tapti visuomeniškai kilnia
ir didinga asmenybe. Kor-
poracija Neo-Lithuania šia
prasme yra lyg pratęsimas,
ar papildymas, aukštosios
mokyklos išorinei drausmei
palaikyti, auklėti ir stiprin-
ti dvasiniai kilnias ir didin-
gas asmenybes visuomeni-
škai bendrauti.

Antrasis pažadas saugo-
ti ir ginti tautinę savo ir
savo Tėvynės Lietuvos gar-
bę. Šiuo pažadu neolituanas
pasižada visais atvejais ir
visuomet eiti tik garbingu
keliu, kaip kad dera didin-
gai asmenybei. Tuo garbin-
gu keliu yra saugojimas ir
gynimas didingos lietuvių
tautos istorijos, kalbos, pa-
pročių ir visų kultūrinių lo-
bių per amžius sukrautų.
Šiame pažade neolituanas
pabrėžia ir tėvynės Lietu-
vos valstybingumo principą.
Neolituanas savo priesaika

Garbės prezidiumas: Juozas Maurukas, Vytautas Abraitis, kalba Cezaris Modestas, Juo-
zas Žvynys ir dr. Jonas Maurukas. Prie vėliavos S. Mitalienė, A. Mitalas ir V. Modestienė.

Pr. Andrejausko nuotr.

Graži neolituanų šventė Floridoje

Jurgis Janušaitis

Smagu, kai ir po daug-
lio metų susirenka idėjos
draugai prisiminti jaunys-
tę, studijų dienas ir tuos
idealus, kuriais buvo gy-
venta ir dirbta šviesesnei
savo tėvynės gerovei ir atei-
čiai.

Reikia nuoširdžiai pasvei-
kinti ir Korp! Neo-Lithua-
nia Floridos padalinio neoli-
tuanus ir valdybą — Cezarį

yra pasižadėjęs ginti viso-
mis jam prieinamomis prie-
monėmis Lietuvos valstybės
nepriklausomybę, o jos ne-
tekus, kaip kad dabar yra,
visomis priemonėmis pris-
dėti, kad tautinį sąmonin-
gumą išlaikyti, ir visomis
priemonėmis prisidėti prie
galimai greitesnio nepri-
klausomos Lietuvos atsta-
tymo.

Trečias pažadas yra savo
darbuose vaduotis tauti-
niais ir tikybiniais doros
principais yra normuojan-
tis neolituano asmeninę elg-
seną. Čia neolituanas išpa-
žįsta žmogaus laisvos valios
ir sąžinės egzistenciją. Jis
laisva valia pasirenka eiti
tautiniu keliu ir tame ke-
lyje vadovautis tautiniais
ir tikybiniais doros princi-
pais. Jei tikybiniai doros
principai nesukelia mums
jokių abejotimų, tai tauti-
niai doros principai prašosi
tam tikro paaiškinimo. Va-
dovautis tautiniais doros
principais reiškia, kad lie-
tuvis lietuviui ne tik kad
neturi būti priešu, bet jis
gerbia ir kito lietuviuo nu-
omonę, kaip kad jis nori, kad
jo nuomonė kitų būtų, pa-
gerbta ir kad lietuvis lietu-
viui yra sūnus tos pačios
tautos, nežiūrint jų pasau-
lėžiūros ir pagarbus vienas
kitam jei tik jis vadovau-
jasi savo įsitikinimuose do-
ros principais.

(Nukelta į 4 psl.)

Modestą — pirmininką, dr.
Joną Mauruką — sekreto-
rių, Juozą Žvynį — išdini-
ką, Vytautą Abraitį — vi-
cepirmininką ir Juozą Mau-
ruką — vicepirmininką, ku-
rie bene kasmet Floridoje
suruošia Korp! Neo-Lithu-
ania šventę, prisimindami
jos sukaktį.

Šiais metais St. Peters-
burge, Lietuvių klubo di-
džioje salėje, korporacijos
64-rių metų sukaktis iškil-
mingai paminėta spalio 25
d. akademija ir pokyliu, o
spalio 26 d. bažnyčioje pa-
maldomis už nukankintus ir
mirusius korporantus ir
korporantes.

Smagu buvo stebėti, kai
spalio mėn. 25 d., šeštadi-
nį, dar gerokai prieš mi-
nėjimo pradžią į Lietuvių
klubą skubėjo vietos ir iš
tolimų vietovių atvykę sve-
čiai. Bematant užpildė erd-
vią salę ir rengėjų teigimu
minėjime ir pokilyje daly-
vavo 271 asmuo. O Juozo
Žvynio tvirtinimu — dar
apie 70 norinčiųjų šventėje
dalyvauti nebegalėjo dėl
vietos stokos.

Gausi auditorija liudija,
kad neolituanai neišdidūs,
nuoširdūs ir darbštūs, gra-
žiai sutaria su šios koloni-
jos lietuviomis ir už tai į jų
ruošiamus renginius taip
gausiai lankosi.

Štai ir akademijos pra-
džia. Algis Modestas taria:
Prašom atsistoti ir pagerbi-
ti vėliavas. Į salę įnešta
korporacijos vėliava ir įžy-
giavo valdyba. Padalinio
pirmininkas C. Modestas
trumpu, nuoširdžiu žodžiu
sveikina šventės dalyvius,
keliomis prasmingomis min-
timis sugrįžta į korporaci-
jos gyvavimo praeitį. Kvie-
čia gyventi korporacijos
idealais ir einant tremties
keliais.

Tylos ir susikaupimo mi-
nute mintyse prisimenami

neolituanai — žuvę Sibiro
taigose, nukankinti ir mi-
rusieji.

Lietuvių klubo pirminin-
kas A. Karnius visų St. Pe-
tersburgo organizacijų ir
klubo vardu korporacijai iš-
reiškė nuoširdžius sveikini-
mus ir linkėjimus, pris-
mindamas šios organizaci-
jos našią, darnią veiklą šio-
je kolonijoje.

Akademijos metu fil. Vy-
tautas Abraitis paskaitė ne-
ilgą, bet taiklią Korp! Neo-
Lithuania tikslus ir idėjas
nusakančią kalbą. (Jo žodis
spausdinamas atskirai).

Akademiją užsėk lėndė
Juozas Žvynys visiems pa-
dėkodamas ir kvietė sma-
giai praleisti vakarą. Minė-
jimas baigtas studentų him-
nu Gaudeamus.

•Dar valandėlę po to visi
šnekučiavosi, gaivinosi kok-
teiliais, kol buvo pradėtos
vaišės. Pokylio maldą su-
kalbėjo kun. dr. Eugenijus
Gerulis.

Klubo pirmininkas A.
Karnius pranešė ir gana
liūdną žinią, kad spalio mėn.
24 d. mirė dail. Jurgis Juo-
dis. Šis vyras pergyveno
baisų OSI terorą ir pakėlė
daug skausmo dėl priešų
persekiojimo. Laidotuvės
įvyko spalio mėn. 27 d.

Salėje Juozas Taoras su-
ruošė gana įdomią iš neoli-
tuanų, bei korporacijos 64-
rių metų gyvenimo foto pa-
rodą bei eksponavo karp.
išleistus leidinius. Paroda
gana įdomi. Nuotraukose
daug korporantų veidų nuo
jaunystės dienų iki dabar-
ties.

Po vaišių, Algiiui Modes-
tui vadovaujant, orkestras
smagiai grojo, o šokėjų,
pasirodo, nestokojo. Sma-
giai sukosi žilagalviai ir
jauni. Nuotaiką tikrai sma-
gi. Šokių metu Natalija

(Nukelta į 4 psl.)

Neolituano priesaika

(Atkelta iš 3 psl.)

Ketvirtas pažadas laikytis broliško solidarumo su akademijos draugais ir filisteriais liečia korporantų vidaus drausmę ir tarpusavio santykiavimą. Korporantas korporantui - korporantei yra brolis-sesuo, nežiūrint užimamos vietos, kilmės, ar amžiaus.

Penktajam punkte savo priesaikos neolituanas prašosi Dievo pagalbos šioms anksčiau toje priesaikoje pasizadėjimams ištesėti. Čia neolituanas išpažįsta Aukščiausios Būtybės — Dievo buvimą, atsieit, tikėjimą į Dievą, Jo Pasaulio kreatyvią galybę. Kai kada girdisi, kad neolituonai ir kiti tautinės ideologijos išpažintojai yra bedieviai. Bet, ar gi, gali būti didesnis akibrokštas už tą bedievybės tvirtinimą, kada kiekvienas neolituanas yra davęs tokią priesaiką, kurioje jis prašosi Dievo pagalbos tai priesaikai išlaikyti. Be to, kada Neo-Lithuania yra išrinkusi savo Garbės nariais ir jais sutiko būti net du kilnieji dvasiškiai, kaip kan. Juozas Tumas-Vaižgantas ir prel. Jonas Mačiulis-Maironis ir du mecenatai kunigai: Antanas Milukas Amerikoje ir Vladas Mironas Lietuvoje.

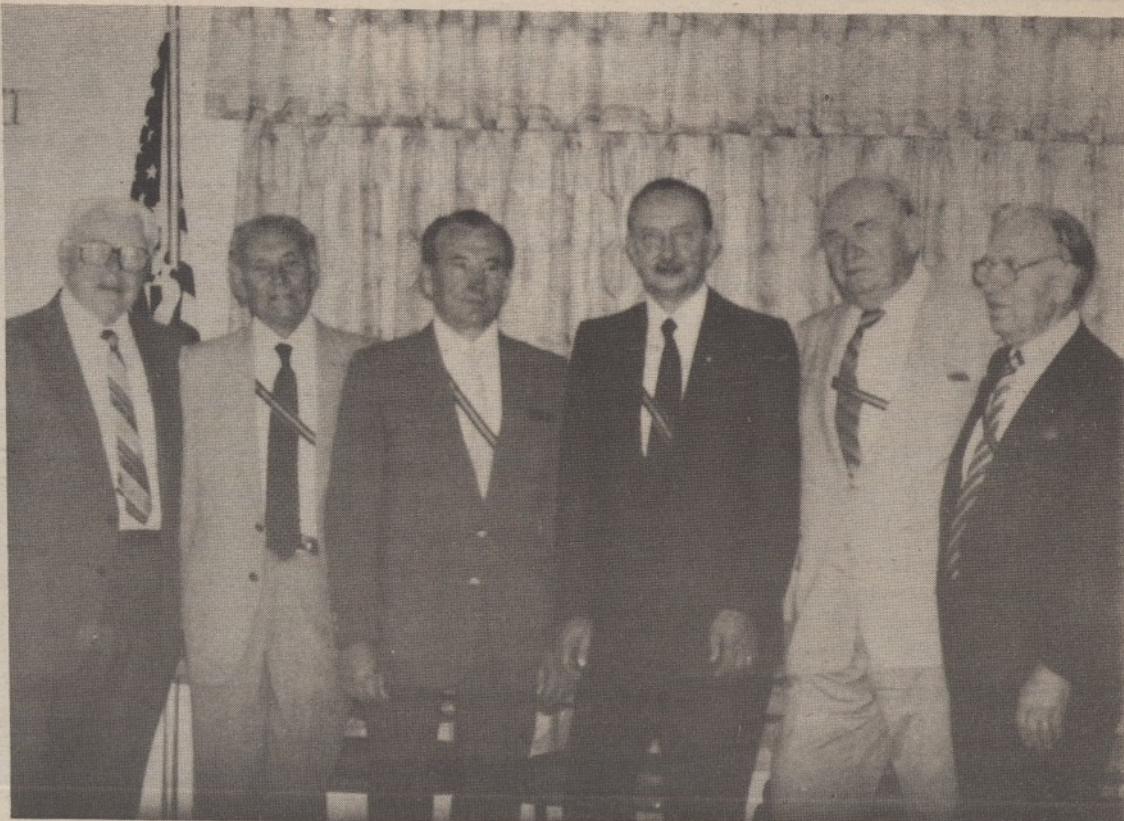
Kyla klausimas, ar tautinė idėja prieštarauja religijai? Istorija nurodo daug pavyzdžių, kurie rodo, kad religinė ir tautinė idėja ne tik kad neprieštarauja viena kitai, bet viena kitą papildoma ir yra dalimi tautinės sąmonės turinio. Tačiau jei religija yra susijusi su tautiškumu, tai tautinė ideologija turi būti sargyboje, kad religija nenustelbtų tautiškumo. Religinis fanatizmas, tai yra, noras, religinės idėjos pagalba valdyti ir padaryti religinės idėjos vergėmis kitas idėjas, kaip tautiškumo, pilietiškumo ir valstybingumo, yra tolygus nacionalinio šovinizmo norui išnaikinti kitų tautų sukurtas vertybes, kultūras. Tik partinės religijos garbintojai nemoka,

ar nenori, blaiviai žiūrėti į religijos ir tautos kultūros santykius ir tų idėjų darnų santykiavimą.

Galų gale, koks, gi, yra tas tautinės sąmonės turinys? Tautinės sąmonės turinį sudaro savo kalba, savo tautos praeities meilė ir savojo krašto meilė. Taigi, ji nėra kosmopolitinė ir tokia būti negali, nes ji atsiemia į savo specifinės tautos esmę. Tautinės sąmonės turinio problema yra ypatingai svarbi mums šiuo metu, kada mūsų jaunimas tiek Lietuvoje, tiek užsieniuose, tai yra, mūsų esama ir būsima inteligentija, yra eksponuoti svetimoms idėjomis ir išdavoje dažnai nebemoka įvertinti savo gražiosios kalbos ir daugelio savų dvasinių vertybių. Tuo tarpu, kaip tik savo gražiosios kalbos vartojimas ir meilė jai, savų dvasinių vertybių puoselėjimas ir sava lietuviška gyvenimo ir veikimo ypatybė turėtų būti mūsų tautinės kultūros pagrindu, laiduojančiu mūsų dvasinę stiprybę ir tautos ateitį.

Šiandien, švenčiant 64 metų suokaktį nuo Korp! Neo-Lithuania įsteigimo Kaune, kurios steigėjai nustatė Neo-Lithuanijos tikslais tautos didybę, valingą ir taurią asmenybę ir tautos bei valstybės gerovę, verta prisiminti, kad Korp! Neo-Lithuania per bemaž 18 metų savo gyvavimo nepriklausomoje Lietuvoje buvo sargyboje jų idealų iki okupantas ją likvidavo dėl pilnai suprantamų priežasčių. Lietuvių Tautos didybė okupantui, jo akyse, yra baustinas nusikaltimas, nes tai trukdo jam tautą sunaikinti. Valinga ir tauri asmenybė yra didžiausi priešai okupantui pavergti tautą jų užmačioms, o tautos ir valstybės gerovė kosmopolitinei komunistų idėjai kliudo atsiekti pasaulinę revoliuciją.

Neolituanai atsidūrę Amerikoje atgaivino Korp! Neo-Lithuania keletą didesnių lietuviškų kolonijų,

Žurnalistas J. Janušaitis (kairėje) su Floridos neolituonų valdyba: vicepirm. J. Maurukas, sekr. dr. J. Maurukas, pirm. C. Modestas, vicepirm. V. Abraitis ir išd. J. Žvynys.

Pr. Andrejausko nuotr.

NEOLITUONŲ ŠVENTĖ FLORIDOJE...

(Atkelta iš 3 psl.)

Aukštuolienė padainavo keletą pramoginių dainų.

Sekmadienį, spalio mėn. 26 d., pergyvenę smarkų liūtų, skubėjome į pamaldas šv. Vardo bažnyčioje, kur meldėmės už nukankintus ir mirusius neolituonus. Šv. Mišias aukėjo trys kunigai

New Yorke, Chicagoje, Clevelande, Los Angeles ir Philadelphijoje, su tais pačiais tikslais, kurių Neo-Lithuania siekė Lietuvoje. Žinoma, veikiant visiškai skirtingose sąlygose. Kai kurie iš tų padalinių yra pasiekę gražių rezultatų, o kai kurie vos alsuoja. Kai mūsų senųjų, sakyčiau, Kauno neolituonų dienos jau suskaičytos ir eilės išrikiuotos kelionei amžinybėn, kyla klausimas, ar jaunieji Amerikos neolituonai sugebės išlaikyti tą įžiebtą ugnelę degančią. ŠEŠIAS-DEŠIMT KETURIŲ metų sukakties proga norėtusi tikėti ir linkėti, kad Neo-Lithuania švęs ir 100 metų sukaktį ne tik Amerikoje, bet ir Kaune, savuose namuose Parodos gatvėje numeris 22.

— kun. Vytautas Zakaras, kun. Jurgis Gailiūsis ir kun. Jonas Gasiūnas. Šv. Mišių metu skaitymus atliko Juozas Žvynys. Auką nešė inž. Juozas Maurukas ir Ona Paulauskienė. Keletą giesmių įspūdingai pagiedojo sol. Natalija Aukštuolienė. Pradžioje pamokslą kun. V. Zakaras prisiminė neolituonus, jų kilnius darbus tėvynei ir palinkėjo, kad su ta pačia meile Lie-

tuvai neolituonai dirbtų ir išėivijoje. Pamaldos gana įspūdingos. Žmonių apipilnė erdvi bažnyčia. Pamaldos baigtos visiems sugiedojus Lietuvos himną.

Dvi smagios dienos, praleistos neolituonų šventėje ir pažįstamų tarpe paliko malonų įspūdį ir išvykdami tariame šventės rengėjams nuoširdų ačiū. Šią gražią tradiciją tęskite. O sekančiais metais, be abejo, bus labai iškilmingai atšvęsta Korp! Neo-Lithuania 65-ųjų metų sukaktis.

Svečių stalas neolituonų šventėje.

DEVENIŲ KULTŪROS FONDO LEIDINIAI

1. Jūratė Statkutė de Rosales — BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00.
2. Motiejus Karaša — GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00.
3. Jokūbas Dagys — SCULPTURES (meno albumas), \$30.00.
4. J. Andrius — LIETUVOS ŽEMELAPIS, \$6.65.
5. Viktoras Karosas — LIETUVOS RYŠYS SU AMERIKA, \$5.00.

Užsiakymus siųsti: Devenų kultūros fondas, P. O. Box 10782, St. Petersburg, Fl. 33733, U.S.A.

LIETUVOS AIDAI

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio, 8:30—9:00 v. vakaro.

Visos laidos iš WCEV stoties 1450 AM banga.

Adresas: 6955 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. Telefonas: (312) 778-5374.

Korporantai su svečiais vaišinasi.

Pr. Andrejausko nuotr.

MISLINGA AKTORIAUS DALIA

Vytauto Valiuko sukaktis

Stasys Santvaras

Laikas - nesustabdoma ir nesulaikoma upė. Bičiuli, nepaprastu greičiu ji teka pro Tave ir pro mane! Kas gimėm - turim savo vandens saiką išsemti. Stai apskritų sukaktuvių jau sulaukė ir Vytautas Valiukas, aktorius, režisierius ir inžinierius. Tad valandėlę stabtelkim ir pažvelkim į aktoriaus dalios mislingumą.

Turbūt galima sakyti, kad aktorius gyvena šimteriopą gyvenimą. Jau pats savyje žmogus ne visuomet yra tas pats, o aktorius, įžengęs į teatro sceną, be atvangos keičia savo būdą ir pavidalą. Viename veikale jis vaidina dievo Apolono vaidmenį, kitame senąjį ir nelaimingąjį karalių Lyra, dar kitame šv. Pranciškų, o po to niekšingąjį Jagą ... Į kiekvieną vaidmenį reikia įsikūnyti, reikia kovoti, džiaugtis ir kentėti kito žmogaus buvime. Tokiu

būdu aktorius mum sukuria dešimtis atskirų charakterių, dešimtis žmogaus tragedijų, dramų ir komedijų, dešimtis atskirų gyvenimų.

Iš tikro, aktoriaus pašaukime slypi nemažai mislingumo ir dramatiškumo. Dar neseniai, tik prieš keliasdešimt metų, tą akimirką, kai jis nužengdavono scenos, jo sukurti herojai ir jo paties veidas netrukus imdavo blėsti, geriausiu atveju - jis tapdavo legenda. Dabar yra kitaip - įrašai į plokšteles, į magnetofono juostas, įrašai į videofilmus, dokumentuojama ištisa žmogaus gyvenimo pasaka. Atseit, dabar ir aktoriaus talentas, jo vaidyba, jo balsas ir veidas turi galimybių išlikti ilgesnį laiką, jis gali būti gyvas netgi ir tada, kai savo gyvenimo kelionę baigia.

Ar tokių 'amžinumo' galimybių turi lietuviai akto-

riai? Be abejo, technologija nėra skiriamą tik išrinktiesiems, tokia yra laukujė dalyko pusė. Tačiau mūsų kultūrinio gyvenimo tikrovė yra žymiai skurdesnė. Jau teko matyti vieną kitą garsinę filmo juostą, pavaizduojančią to ar kito mūsų visuomenės ar kultūros veikėjo gyvenimą. Tačiau tie darbai tuo tarpu tėra tik atsitiktinio ir savanoriško pobūdžio. Netrukus daugelis ryškesnių mūsų asmenybių išeis iš gyvenimo, nepalikdami savo balso nei magnetofono juostoje, nepalikdami savęs ir dokumentiniame filme. Stai prieš keletą savaičių netekom akt. Henriko Kačinsko, sukūrusio ištisą galeriją nuostabių vaidmenų, pasižymėjusio Donelaičio, Barausko, Maironio, Putino ir kt. autorių poezijos interpretacijom. Ar turime H. Kačinsko nors vieną profesio-

Aktorius, režisierius Vytautas Valiukas.

naliai pagamintą plokštelę, ar turime jo filmą? Deja, deja, neturime! Čia ir susiduriame su aktoriaus meno mislingumu ir jo gyvenimo tragika.

Aktorius Vytautas Valiukas - sunkių, permainingų ir didžiųjų audringų laikų vaikas, XX a. vaikas. Kai patylom minima jo amžiaus 70 metų sukaktis, nors vienu kitu žvilgsniu apžvelkim į jo talentą ir siekimus, į jo viltis ir užmojus, į jo apsimylimų ir sudužusių svajonių griūvenas. Juk visame tame tikrai nestinga ir mislingumo, ir rūstaus dramtizmo.

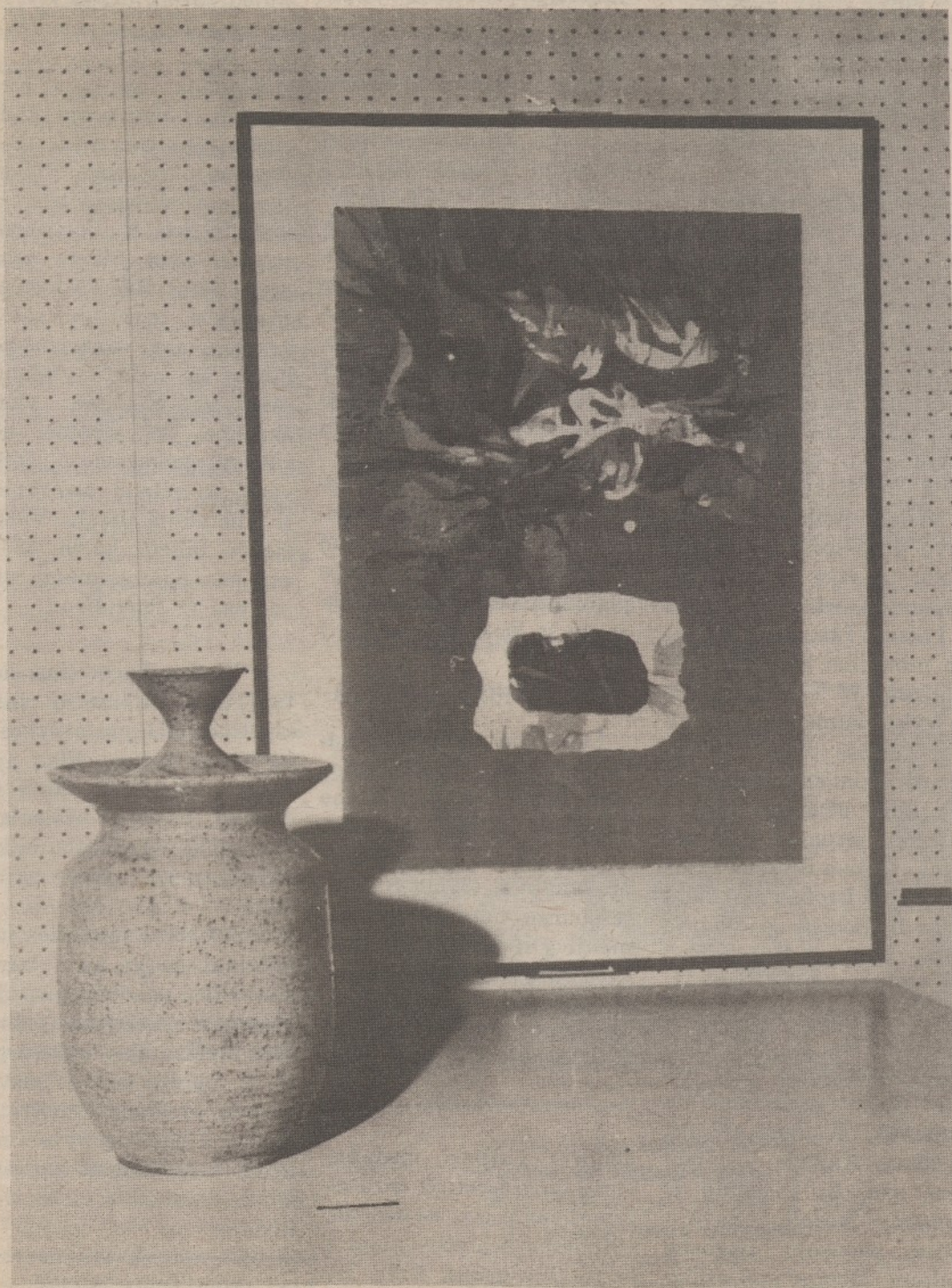
Vytautas Valiukas, dailių klasiškų veido bruožų (tinkamų įvairaus tipo grimiui), aukšto stoto vyras, iki šiol nepraradęs intelektualinio ir kūrybinio alkio, gimė Kaune 1916 m. lapkričio 3 d. Čia jis 1934 m. baigė Aušros berniukų gimnaziją, 1934-38 išklaušė liet. kalbos ir literatūros kursą Vytauto D. universitete, 1935-38 m. lankė Vl. Sipaičio ir P. Kubertavičiaus vadovaujamą vaidybos meno studiją; 1937 m., dar nebaigęs dramos studijos, Vyt. Valiukas buvo priimtas į Valstybinį dramos teatrą, dirbantį Kaune (Valst. dramos teatrai dar buvo Klaipėdoj, Šiauliuose, o netrukus Panevėžyje ir Vilniuje). Tame teatre ir pradėjo atsiskleisti jo vaidybiniai gabumai.

Kaip ir daugumas aktorių, Vyt. Valiukas Kauno Dramoje pradžioj vaidino tik senius ir charakterinius vaidmenis. Romeo, Hamletas ir panašūs didvyriai jauniems aktoriam gan dažnu atveju spindi kaž kur tolumose. Bet Vyt. Valiuko darbštumas, uolumas, igimtas polin-

kis smelktis į didelio ar mažo vaidmens gilumas, jo dvasinė kultūra gan greitai jį iškėlė į pirmaujančių aktorių gretą. Kauno Valst. dramos teatre, tik septynerių metų laikotarpy, jis sukūrė ne vieną ryškų ir savaimingą vaidmenį. Stambesni ir išskirtini jo darbai: H. Ibseno 'Laukinėje antyje' jis vaidino Gregersą Werlę, J. Grušo 'Tėve' (autorius dramą dar syki perkūrė ir ją pavadino 'Tėvu ir sūnum') - sūnų Karolį, šio veikalo aštriuose ir dramatiškuose idealisto sūnaus susikirtimuose su pragmatiku tėvu itin išryškėjo Vyt. Valiuko vaidybinis talentas; St. Santvaro 'Kaimynuose' jis sukūrė spalvingą senio Dionyzo Dagelio paveikslą; L. Fedoro 'Brandos atestate' jis buvo griežtas ir kietas dr. Richtigas ir kt. Karo ir nelemto okupacijų įvykiai jauno aktoriaus svajonę, jo kūrybinius polėkius negailestingai sugriovė.

Vengdamas 'pasivažinėjimą' į Sibirą, 1944 m. Vyt. Valiukas pasitraukė į Vakarų. Pokario Vokietijoje, kai susispietėm į DP stovyklas, jis netrukus įsijungė į vadinamo tremties teatro kūrybinį darbą. Aitvaro teatre Vyt. Valiukas vaidino Dundulio vaidmenį Ant. Rūko veikale 'Bobulis ir Dundulis'. Persikėlęs dirbti į Hanau Atžalyno teatrą, statė ir režisavo K. Binkio 'Atžalyną' 1946, St. Santvaro 'Žvejus' 1947, A. Gehri 'Šeštame aukšte' 1947. Metodingu ir kruopščiu darbu Vyt. Valiukas pakėlė Hanau Atžalyno meninį lygį, pasireiškė kaip režisierius ir vaidybos meno mokytojas, tame teatre padėjęs bręsti ne

(Nukelta į 6 psl.)

Romo Viesulo spalvota litografija 1964 m. Clevelande Galery International suruoštoje parodoje. Ši nuotrauka Cleveland Plain Dealer fotografo William A. Wynne buvo atspausdinta dienraštyje kartu su Helen Borsik recenzija. Vėliau Cleveland Museum of Art įsigijo vieną jo litografiją "Self Portrait as a Potato".

Vytauto Valiuko sukaktis

(Aikelta iš 5 psl.)

vienam vėliau pasižymėjusiam aktoriui.

Kaip ir daugumas 'išvietintų žmonių', 1949 m. Vyt. Valiukas atvyko į JAV, apsigyveno Chicagoje ir tuoj įsijungė į mūsų išeivinio teatro veiklą, pradėjo dirbti kaip aktorius, o vėliau kaip režisierius. Svarbesni jo Chicagoje vaidinti vaidmenys: Karijotas Ant. Škėmos 'Živilėje', senis Chris O'Neillo 'Annoj Christie', Pranaitis Ant. Škėmos dramoje 'Vienas ir kiti'. Be to, Chicagoje Vyt. Valiukas statė ir režisavo J. Anouilho 'Antigone' 1954, Tennessee Williamso 'Stiklinį žvėryną' 1954, K. Ostrausko 'Kantarėlę' 1956. Tų veikalu statymu jis pasireiškė kaip naujos minties ieškotojas emigraciniame lietuvių teatre, anuo metu susilaukęs paglostymų ir pagyrimų.

Gyvendamas Chicagoje, Vyt. Valiukas 1954-59 m. lankė IIT (Illinois Institute of Technology), kuriame gavo inžinerijos bakalauro laipsnį. Jei neklystu, jo specialybė - hidraulika, dar tą terminą kertant per pusę - malūnsparnių hidraulika. Vyt. Valiukas, kaip inžinierius, persikėlęs dirbti į Sikorskio helikopterų statybos įmones, apsigyveno New Havene, Ct. Bet ir čia jo aktorinė siela dar nepajėgė nurimti. Netolimame New Yorke, atitrūkdamas nuo inžinieriaus pareigų, jis pastatė Ant. Škėmos veikalą 'Vienas ir kiti' 1960, K. Ostrausko 'Kantarėlę' 1961, parengė plačiai nuskambėjusį V. Krėvės kūrybos ištraukų vaidinimą. Vyt. Valiukas tuos veikalus ne tik statė bei režisavo, bet ir pats juose vadino.

Dar yra viena scenos meno šaka - dailusis skaitymas,

poezijos ir grožinės prozos rečitavimai. Vyt. Valiukas sėkmingai lenkė ir tą kieto medžio šaką. Buvo sudaręs keletą programų, kviečiamas keliavo ir į tolimas lietuvių salas grožinės literatūros kūrinių skaityti. Jo mėgiami autoriai: V. Krėvė, V. Mykolaitis-Putinas, Balys Sruoga, J. Aistis, Bern. Brazdionis, Vyt. Mačernis ir kt. Su atsidėjimu jis seka ir tai, kas šiuo metu dedasi Lietuvos teatruose ir grožinės literatūros baruose, atseit, lit. vakaruose skaitytojus jis supažindina ir su naujausiu mūsų dailiuoju žodžiu.

Visus Vyt. Valiuko kūrybinius darbus sužėrus į vieną krūvą - jo sukurtus ir vaidintus vaidmenis, jo statytus dramos veikalus, jo skrupulingai paruoštas dailiojo skaitymo programas - nesunkiai apčiuopsim spalvingą nuopelnų vainiką. Visa tai buvo daroma savam kraštui, savo tautai, bet visa tai yra išmėtyta plačiose, o kartais ir nesvetingose pagairėse. Argi tai nėra mįslinga aktoriaus dalis, sunki ir sopulinga jo gyvenimo drama? ...

Kol dar turime jėgų, brangus Vytautai, suverkime rankas ir stipriai laikykimės audringuose pajūriuose ir vis gūdžiau atvėstančiuose rudens kloniuose! Grožio ir tiesos ilgesys, grožio ir tiesos meilė tegu niekad neblėsta Tavo sieloj! ...

DR. K. BOBELIUI ĮTEIKTAS GARBĖS MEDALIS

Spalio 27 New Yorke įvyko iškilmės įteikti Ellis Island garbės medalius, pagerbiant pasižymėjusius įvairių tautinių grupių atstovus. Buvo pasiūlyta 1,000 kandidatų (tarp jų 19 lietuvių), kurių 80-čiai buvo paskirti medaliai. Iš lietuvių gavo tikrai VLIKo pirm. dr. Kazys Bobelis.

Medalių įteikimo iškilmės buvo pradėtos Ellis saloje. Kalbas pasakė sen. D. Moynihan, kard. J. O'Connor ir Laisvės Statulos šimtmečio minėjimo komiteto pirmininkas W. D. Fugazy. Po to įvyko ekumeninės pamaldos, kuriose įvairių religijų dvasiškai sukalbėjo maldas, buvo uždegtos žvakės ir įteikti medaliai. Ceremonijai vadovavo televizijos žurn. Tom Brokaw. Iškilmių metu dr. Bobelis sėdėjo prie Victor Borge ir Muhammed Ali. Iš lietuvių dalyvavo A. Vakselis ir dr. Bobelio šeima.

Po ceremonijos Ellis saloje įvyko priėmimas ir banketas Waldorf-Astoria viešbuty. Kalbėjo Lee Iacocca, sen. A. D'Amato ir Fugazy. Medalių gavėjų vardu padėjo Barbara Walters. Meninę dalį atliko Andy Williams, Anita Bryant ir Vitcor Borge.

Ellis Island garbės medaliai buvo sumanyti kaip pa-

Los Angeles vyrų kvartetas: R. Dabšys, A. Polikaitis, B. Seliukas, dr. E. Jarašūnas.

V. Fledžinsko nuotr.

ST. PETERSBURG

ATVYKSTA LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS

Išgarsėjęs Los Angeles Vyrų kvartetas, koncertavęs visose didesnėse lietuvių kolonijose, neužmiršta ir Floridos lietuvių.

Gruodžio mėn. 7 d., sekmadienį, 12 val. 30 min. p. p., Miami Lietuvių klubo salėje (3655 N. W. 34th St.), kvartetas duos pilną programą, susidedančią iš populiariausių ir mėgstamiausių dainų. Kvartetas atvyksta pilnos sudėties — dr. Emanuelis Jarašūnas (vadovas), Antanas Polikaitis, Rimtautas Dabšys, Bronius Seliukas ir kompozitorė-akompaniatorė Raimonda Apeikytė.

Apie puikų ir žavingą Kvarteto dainavimą taip daug buvo Dirvoje ir kituose laikraščiuose rašyta. Tat visiems pietrytinės Floridos pakraščio lietuviams bus vienintelė proga gruodžio 7 d., 12 val. 30 min. p. p., sekmadienį, Miami Lietuvių klubo salėje, išklausti ir pasižavėti Vyrų kvarteto dainavimu.

Tuoju po koncerto lietuvių klubo virėjai duos gerus pietus. Dainų mėgėjai galės įsigyti Vyrų kvarteto įdainuotus ir atsivežtus plokštelių ir kasėčių. (j. g.)

KLUBO SUKAKTUVĖS

Lapkričio mėn. 11 d. suėina 25 metai nuo Floridos Amerikos Lietuvių Klubo įsteigimo. Nėra tai ypatinga ar, sakysime, šimtmetinė sukaktis, tačiau St. Petersburgo lietuvių gyvenime ji yra reikšminga tuo, kad užsibūrėtieji tiksliai steigiant šį klubą šiandieną jau yra visu 100% įvykdyti: klubo patalpos pasi-

pildinys Laisvės medalių, kurie buvo paskirti natūralizuotiems pasižymėjusiems piliečiams neatsižvelgiant į jų tautinę grupę. Ellis Island medaliais pagerbiami kiekvienos tautinės grupės atstovai kaip visų Amerikos žmonių atstovai. (E)

darė St. Petersburgo ir apylinkės lietuvių veiklos centru.

Klubo valdyba nutarė pirmąjį savo dvidešimt penkmetį paminėti trimis renginiais: lapkričio mėn. 15 d. pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertu, lapkričio mėn. 29 klubo choro, Bay Area Chamber Strings orkestro ir klubo tautinių šokių veteranų grupės "Audra" koncertu ir gruodžio mėn. 5 d. (penktadienį) suktuviniu banketu su vakariene ir šokiais; meninę programą atliks Los Angeles Vyrų kvartetas, akompanuojant Raimondai Apeikytei. Tikimės, kad koncertuose dalyvaus ne vien tik klubo nariai, bet ir kiti St. Petersburgo ir apylinkės lietuviai.

Pianistas Andrius Kuprevičius koncertuoja klubo salėje lapkričio mėn. 15 d. Pradžia 6 val. vak. Bilietai gaunami sekmadieniais klube arba pas E. Purtulienę, tel. 360-9329. Bilieto kaina \$5.00 asmeniui. Po koncerto klubo mažojoje salėje yra rengiama vakarienė-pobūvis su mūsų žymiuoju pianistu. Kadangi vietų skaičius yra ribotas, norintieji vakarienėje dalyvauti kviečiami apsirūpinti bilietais iš anksto. Vakarienos bilieto kaina \$8.00 asmeniui; jie gaunami taip pat pas E. Purtulienę.

• **Vladas Bacevičius**, lietuviškųjų laikračių foto bendradarbis, yra atvykęs į St. Petersburgą, Fla., aplankyti savo pažįstamų ir draugų, praleisti atsipalaidavus nuo visų darbų laiką ir pasigrožėti gražiu pajūriu.

Jo 70 metų sukakties jubiliejaus proga jam buvo suruoštas pobūvis tarp jo draugų ir pažįstamų; palinkėta jam ir toliau nepavargti ir puošti mūsų laisvą spaudą gražiomis nuotraukomis iš lietuvių gyvenimo ir jų kultūrinėmis apraiškomis dalintis su visais lietuviais.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Puikiausius kailius rasite

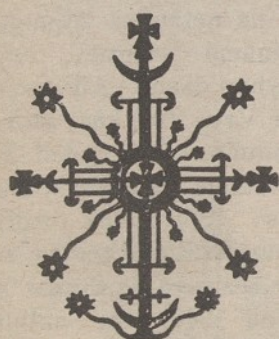

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Apsaugok mus, Viešpatie!

Palyginamai dar neseniai mes esame jau rašę, kad žmogaus kalba yra jo sielos veidrodis. Bet atleiskite, kad tenka ir vėl grįžti prie tos pačios temos, tik šį kartą jau su mūsų kai kurių emigracijos veikėjų kalbos ir sielos konkrečiais pavyzdžiais.

Gaila, kad tada užmiršome pabrėžti, jog tasai veidrodis gali mus net ir ilgą laiką klaidinti, jeigu žmogus gyvenime yra gudriai užsigrimavęs šypsena, iširėminęs atsakingose pareigose, o dar ir pasipuošęs garbės ženklais. O jeigu jis dar ir auksaburnis? Tokiais mes labai greitai susižaviame, jų vadinamąsias "pilnutines asmenybes" keliamo ant šakių į vadovaujamas kėdes ir rodome kitiems netgi sektinu "taurus lietuvių" modeliu. Ir taip, kol netikėtai nušvinta mūsų akys. O tada — Apsaugok mus, Viešpatie!

Štai pastaruoju metu klaidžioja visuomenėje kažkokių anonimų platinamas vieno mūsų žymios organizacijos "garbės nario" laiškas kitam "garbės nariui". Jo atspaudas buvo atsiųstas ir mūsų redakcijos dėmesiui. Žinoma, mes čia nesiengiame spręsti, kuris tų mūsų iškiliųjų tautiečių yra "tauresnis", bet, pacituodami kai kurias to laiško spalvingesnes ištraukas, norime tik praverti bent siaurą durų plyšėlį į mūsų organizacinės veiklos virtuvę ir kai kurių mūsų "vadų" dvasinį švytėjimą.

Pavyzdžiui:

"... Sakydamas, kad Tau ragus nulaušiu, aš nelyginau Tavęs su jaučiu, bet palyginau Tave su kiaule, kuri, įgijusi, panoro visą pasaulį išbadyti. O asilas, nors kvailas, vis tiek išmano, kad akiplėšiškai lendačiai kiaulei ne ausis atsuka, bet už-

kiek aš apie Tave ir Tavo šunybes žinau."

"... Tu apie save ir savo šunybes ne tik girdėsi, bet ir skaitysi."

"... Aš Tau kartą sakiau, kad geriau yra mane turėti draugu, negu priešu."

"Su atitinkama šlmaštui pagarba" (parašas)

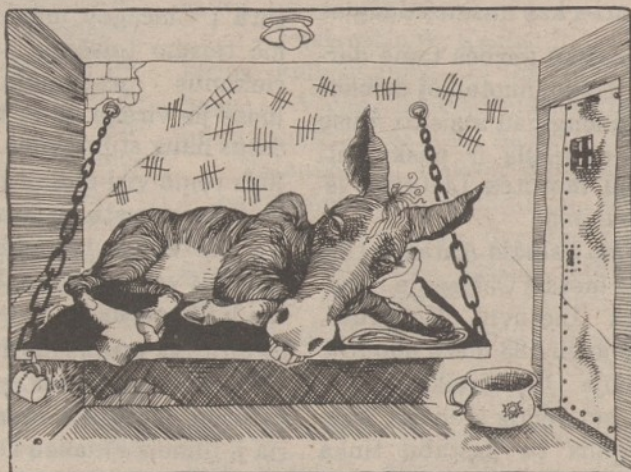
Tad šitaip savo veikloje mes siekiame "susiklausymo", "vieningų pastangų suderinimo", "bendro fronto", "tolerancijos", "aukos dvasios" ir dar kitaip vadinamo to paties nuo mūsų nuolatos tolstančio idealo. Galėtume gal tik tuo pasiraminti, kad šitokie mūsų "šviesuomenės" eksponatai nebuvo ir nėra vieninteliai. Istorinių retenybių rinkėjai liudija, kad kai kurie savo dorybės pamokymais įsiamžinę moralistai patys sirgo sifiliu, po nepaprastu puošnumu išgarsėjusio Prancūzijos karaliaus Liudviko XIV šilkinio peruku knibždėjo utėlės, o vienas išgarbintas Amerikos filantropas milijonierius vogdavo iš praeivių išmaldos prašančių aklų ubagų atkištų kepurų pinigus...

LAIMĖS ŽVAIGŽDĖ PASIEKUS

"Dr. Sigitas Kulnelis, iškilus mūsų kolonijos veikėjas, praeitą sekmadienį labai iškilmingai įžengė į laimingą šeimos gyvenimą, vedęs būsimą filmų žvaigždę Cyntiją McCollins, kuri žada ateityje plačiai garsinti ir lietuvių vardą". (Iš mūsų spaudos korespondencijų).

Užtarnautas poilsis

Čiūžia liūlia, šaunus asilėli,
Pailsėk po kelionės ilgos,
Mus atnešęs per kalnus ir smėlį
Ligi rojaus dienų pabaigos.

Tu kelionėj mum stiprinai valią,
Kai pasilpdavom, bliovei Valio!,
Žengei priekin, o uodega kelią
Rodei link žemaitijos Kulių.

A. G.

EMIGRACINIS RUDUO

Po debesim našlaičiai medžiai styro,
Plazdena mirę lapai dangumi,
Ir, širdyje suvirpęs seną lyrą,
Pavėjui suokti liūdesį imi.

Rods, raudi, idant ilgesiu paguostų
Tolybėj likęs tėviškės ruduo,
O liejasi plačiu raudonu skruostu
Ne karčios skausmo ašaros, — vanduo...

MODERNĖJANTI ŠNEKAMOJI KALBA

Lietuvoje, ant ko nors supykę, sakydavome: "Eik po velnių!", "Eik į pragarą!", "Eik skradžiai žemę!", "Eik šunų šukuoti!" ir panašiai. O dabar tokiu atveju vis dažniau vartojamas šūkis: "Važiuk į Floridą!"

Patyrinęjus tokio keisto posakio kilmę, paaiškėjo, kad čia turima galvoje paskutiniaisiais metais labai išryškėjęs mūsų tremties vieškelis: Čikaga — Bostonas — Cape Cod — Florida ir... Dangaus Karalystė.

NEPATIKIMAS GANDAS

Nors ir sakoma, kad išeivijoje yra daugiau laikraščių negu skaitytojų, bet sklinda gandas, kad J. A. V-se norima išleisti dar vienas savaitraštis. Jis busias "laisviausios minties" periodinės spaudos organas, kuriame bus spausdinami tiksliai tokie straipsniai, kurių į savo puslapius nedada joks kitas laikraštis.

Kadangi daugelis tautiečių tiksliai šmeižtus skaityti ir mėgsta, tai būsimieji leidėjai tikisi, kad tada subankrutuos visi kiti jų konkurentai ir visai išeivijai vadovauti liks tiksliai vienas jų "laisviausias organas".

Toksai sumanymas žadina ir mūsų susirūpinimą.

AMERIKA IR LIETUVA

Nenuneigsime, kad Amerika yra milžiniškas mokslo šviesos žibintas, prieš kurį nepriklausomoji Lietuva buvo tiksliai balana arba vaško žvakė. Bet vis dėlto galime ir mes kai kuo pasigirti:

Lietuvoje "prasiradusi" gimnazistė buvo didžiausia retenybė, o čia — kasdieninis įvykis.

Kai čia mokyklose viešai platinamos nuo nėštumo apsisaugoti priemonės, Lietuvoje už mokinio kišenėje rastą tokį "preparatą" gresė ne tik elgesio sumažinimas, bet kartais net pašalinimas iš mokyklos.

Jeigu Kaune prie "Aušros" gimnazijos būtime bandė steigti (tik dėl atsargos) iš gusarų karininkų gimnazisčių su s i gaudytų vaikų lopšėlį, tauta būtų nuvertusi valdžią. Čia toksai priedas prie mokslo įstaigos net būtinas.

Lietuvoje per 22 metus turbūt nebuvo atsitikimo, kad mokinyš išdaužtų savo mokytojų dantį, o čia — jokia naujiena.

Lietuvoje taip pat nebuvo nė vieno gimnaziją baigusio beraščio, o Amerikoje tokiems reikia steigti net specialias mokyklas pradėti mokslui vėl nuo A B C.

Deja, galbūt dėl to mes neturėjome nė vieno Nobelio laureato, o čia jų net perteklius...

MUMS RAŠO NENIEKINKIME GYVULIŲ!

"Draugo" bendradarbis 1986. X. 25 "Rimties valandėlei" kolumnoje, nepaprastai aukštindamas žmogų, labai jau niekina kitus gyvulius, kurie esą nemoka nei kalbėti, nei rašyti ir nei mąstyti. O iš tiesų tyla yra didesnė dorybė negu kvailas kalbėjimas, nes ir liaudis sako: "Tyla — gera byla". Na, o gyvulių išmintį aną dieną labai akivaizdžiai pedemonstravo net ir mano Kudlius, kuris į skuteilus sukramtė ir mano paties šmeižikišką straipsnį, jau parengtą išspausdinti keršto sumetimais.

(Nukelta į 8 psl.)

Antanas A. Olis Amerikos lietuvio simbolis

Vytauto Abraičio kalba, pasakyta ALT suvažiavime
Chicagoje, prisimenant Antaną A. Olį.

(3)

Man sunku kalbėti apie Antano Olio veiklą ALTos prezidiume, nebuvus Alto vadovybėje. Bet po ranka turiu vieną iš jo kalbų, pasakytą Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagoje 1935 metais, kurioje jis labai aiškiai kalba apie savo rolę Amerikos Lietuvių Taryboje, apie kelius, kuriais Alta turėtų siekti savo uždavinį įgyvendinti ir apie tokius dalykus, kurie ir šiandien, po 33-jų metų nuo tos kalbos, pasiliko aktualiais. O svarbiausia, iš tos kalbos ryškiai iškyla ir paties Olio asmenybė: tvirtas tikėjimas Lietuvos laisvės atgavimu, drąsus savo pažiūrų deklaravimas ir, iš antros pusės, jo kukli laikysena kitų veikėjų atžvilgiu – kuo mažiau priskiriant nuopelnų sau pačiam, o nesi-gailint pagarbos ir pagyrimų kitiems už jų atliktus darbus.

Stai ištraukos iš tos kalbos: 'Sis Amerikos Lietuvių

PRO MĖLYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

Be to, tame pat "Drauge" pranešama, kad — "Field muziejaus paleontologas John Bolt atrado Iowoje 340 milijonų metų senumo savotiško driežo iškaseną. Atrodo, tai bus liekana pirmąsio gyvio, jau turinčio nugarkaulį." Taigi. O mes kone kasdien matome ir girdime nemaža tokių mūsų politinių ir kultūrinių veikėjų, kurie dar ir iki šiol vegetuoja be jokio nugarkaulio.

Gyvulių draugas

AR NE PER ANKSTYVAS TOKS GRIEŽTAS SPRENDIMAS?

"Literatūros ir meno" žiniomis, iš Lietuvos išvyko į Vakarus ir nutarė negrįžti rašytojas S. T. Kondrotas. Ta proga "Gimtasis kraštas" rašo, kad "Kondrotas, palikęs savo tėvynę, ... tuo pačiu save išbraukė iš lietuvių literatūros ir viso mūsų kultūrinio gyvenimo."

Ar ne per ankstyvas toks mirties sprendimas? Juk beveik pažodžiui toks pat prakeikimas buvo tartas ir apie Vincą Krėvę, kuris po mirties grįžo ne tik į tarybinę lietuvių literatūros istoriją, bet ir į tarybinius mokyklų vadovėlius. Tad ar ne geriau būtų bent atsargos sumetimais dar truputį patylėti?

Kongresas yra rengiamas tikslu pademonstruoti, kad mes, lietuviai, šioje kovoje, kur gresia pavojus Amerikos laisvės principams, esame vieningi ir trokštame, kad tie laisvės principai būtų pritaikomi ir Lietuvos laisvės byloje, atstatant nepriklausomos Lietuvos valstybę.

Atsimenant, kad šiame susirinkime mums yra svarbu pasirodyti vieningais, aš nenoriu ir nemanau nieko įnešti, kas sudarytų šiame kongrese disonansines diskusijas. Bet aš jaučiu, kad yra reikalinga tai pasakyti, nes užkulisuose girdima šnibždėjimų, kad esą vykdomajame Altos komitete eina kova už laurų pasisavinimą ir kad net norima Antaną Olį ekskomunikuoti.

Tikėkite manimi, kad tuose ganduose nėra teisybės. Aš neturiu jokių ambicijų ir net negalėčiau būti nei Tarybos pirmininku, nei sekretoriumi. Tad vykdomajame Komite (Taryboj) nėra varžytinių dėl vietų arba laurų pasidalinimo. O dėl ekskomunikavimo mano asmens, tai deja, mano ateitis Amerikos gyvenime nepriklauso nuo vykdomojo Komiteto malonės.

Iš kitos pusės, aš ne vieną kartą esu viešai pasakęs, kad p. Šimutis ir dr. Grigaitis yra daug darbo idėję Amerikos Lietuvių Taryboj ir kad jiems, o ypačiai Antanui Rudžiui, mes privalėtume būti dėkingi už tas pastangas, kurios privedė prie sėkmingo Kersten rezoliucijos priėmimo Jungtinių Amerikos Valstybių Kongrese. Žinoma, mes neprivalome už miršti, kad prie šio pasisėkimo truputį prisidėjo respublikonai, pradedant prezidentu Eisenhoweriu, kongresmanais Kersten ir Allen, žemųjų rūmų speakeriu Martin ir kitais, kurie galėjo paveikti Jungtinių Amerikos Valstybių kongreso nusistatymą šiame reikale.

Na, gal būt, respublikonai Vaidyla ir Olis mažiau pasidarbavo negu kiti. Bet vienas svarbus momentas nėra žinomas mūsų visuomenėje, būtent, kad Vincas Kwetkus gal būt daugiau pagelbėjo visam reikalui, negu kas kitas, kad Kersten rezoliucija buvo tikrai kritiškoje padėtyje, jau Jungtinių Valstybių Kongreso sesijai baigiantis. Vincas Kwetkus, būdamas nacionaliniu pirmininku lietuvių tautinės grupės respublikonų Komite, padarė žygius ne tik Respublikonų Komite, bet ir Pen-

nsylvanijos kongresmanų eilėse, be kurių vargu ar būtų Kersten rezoliucija sėkmingai priimta.

Toliau Antanas Olis toje savo kalboje kėlė mintį, kad bet kuriai mūsų lietuvių sėkmingai akcijai, įskaitant ir Kersten Komisijos tyrinėjimo rezultatų išnaudojimą, yra būtina tą veiklą išpopuliarinti Amerikos visuomenėje. Jis kalbėjo sekančiai: 'būtų verta pagalvoti apie sudarymą stipraus Komiteto, i kurį būtų galima pakviesti daug įtakingų amerikiečių. Toks tikrai amerikiečių komitetas, stovėdamas šios akcijos užnugaryje, neduotų progos priekaištams, kad būk Kersten rezoliucijos reikalu spaudimą daro tik maža grupė Amerikos lietuvių ir kad jų lojalumas Amerikai yra tik antraeilis. Įtakingas amerikiečių komitetas padėtų mums finansuoti šį šventą Lietuvos vadavimo darbą, nes jie sukeltų savo tarpe pinigų dėl šio laisvės principo, kuris jiems taip pat prie širdies kaip ir mums.'

'Bet svarbiausia būtų mėginti siekti daugiau geros valios ir tolerancijos mūsų veikloje. Mes galime turėti skirtingų nuomonių dėl įvairių metodų arba formulių, kaip eiti prie Lietuvos išlaisvinimo. Galima dėl šių metodų ir planų pasiginčyti ir pasibarti. Bet pasekmės tų diskusijų neprivalėtų mus skirstyti į vieną prieš kitą, kitaip nusistačiusią grupę. Nemėginkime vienas kitą nugalėti, nes tuo nieko nepri-sidedama Lietuvos reikalui. Yra bendras mūsų priešas komunizmas ir Sovietų Rusija ir prieš jį mes privalome bendrai ir glaudžiai dirbti, kad juos nugalėtume. Nesvarbu, kas bus pirmose eilėse, arba kas nusineš daugiau ar mažiau garbės tame darbe. Tokioju nuotaikoj dirbant būtų lengviau atsiekti mūsų šventą tikslą ir paskubinti mūsų motutės Lietuvos išlaisvinimą.'

Taip kalbėjo Antanas Olis 1933 metais Chicagoje Amerikos Lietuvių Kongrese. Praėjo virš 33 metų nuo toje kalboje Olio išreiktų minčių, bet reikia stebėtis, kaip daugelis tų pastabų tinka mums ir šiandien.

Girdėjote, kaip Olis viešai siūlė pagalvoti apie naujus būdus sėkmingesnei Lietuvos vadavimo-laisvinimo kovai Amerikoje. Vienas tų siūlymų - didesnis amerikiečių įtraukimas į mūsų Lietuvos išlaisvinimo veiklą, vadovaujantis reikalavimu vi-

siems lygios laisvės principų pritaikymo, mūsų visiškai užmirštas. Kitas - Amerikos viešosios nuomonės įtaigojimas ir formavimas - yra labai silpnas. Atsiekti žymesnių rezultatų yra būtinas mūsų visų žymiai didesnis domėjimasis ir aktyvesnis dalyvavimas Amerikos politiniame gyvenime. Mes, lietuviai, šioje srityje katastrofiškai atsilikę nuo kitų tautybių. Ir čia prisimintinas prieš 33 metus Olio išreiktas nuogastavimas dėl gana gerai ir šiandien girdimo mums priekaištavimo, kad lietuviai domisi tik savo tautiniais reikalais, visiškai nesidomėdami ir nedalyvaudami Amerikos politiniame gyvenime. Šiais metais Birželio mėnesio įvykių minėjime Daytona Beach Floridoje Linas Kojelis, vienas iš prezidento Reagano asistentų, paklaustas - kokios įtakos turime ir kiek esame žinomi Baltuosiuose Rūmuose - atsakė žestu, parodydamas su ranka, kad žydai yra padangėje, o mes (lietuviai) jei ne ant grindų, tai labai nedaug nuo jų pakilę. Žinoma, mes negalim lygintis su žydais nei skaičiumi nei finansais, bet jei norime turėti įtakos į Amerikos viešąją nuomonę ir norime vienokios ar kitokios paramos iš Amerikos valdančių sluoksnių - turime daryti kaip žydai: visomis keturiomis jungtis į Amerikos politinį gyvenimą, jame dalyvaudami ir jį finansiškai remdami, tiek renkant prezidentą, kaip ir kongreso narius. Jei mes būtume eję ir eitume tuo keliu, kuriuo savo veiklą siūlė Antanas Olis, Rudžiai, Kwetkai, Grišiai, Kumskiai ir visa eilė kitų, tai esu tikras, kad ir OSI problema šiandien spręstųsi mums žymiai lengviau.

Lygiagrečiai su esminiu Antano Olio išjungimu į Amerikos lietuvių visuomeninį gyvenimą, jis 1940-41 metais pradėjo savo politinę karjerą respublikonų partijoje. Nėra kalbos, kad jis ir anksčiau jau buvo aktyvus respublikonas. Jo pirmas žingsnis Amerikos politinės karjeros laiptuose buvo jo, kaip respublikono, kandidatūra į Chicagos municipalinio teismo teisėjus. Šiuos rinkimus pralaimėjo. Bet juose jis viršijo kitus kandidatus daug stipresnius, nors juos rėmė visi didieji Chicagos demokratų laikraščiai. Tą pastebėjo respublikonų partijos vadovybė, paskirdama jį Illinois lietuvių respublikonų skyriaus lyderiu. 1941 metais Illinois gubernatorius Dwight Green skiria jį Illinois Finansų Departamento direktoriumi, kurio pareiga spręsti bylas dėl nesumokėtų mokesčių nuosavybių pardavime. 1942 metais jis ir vėl respublikonų partijos kandidatas į municipalinius teisėjus ir šiuos rinkimus jis pralaimi prieš demokratų kandidatą lietuvi John Zurį. Olis šioje rinki-

minėje kompanijoje nesileido į pigų pasireklamavimą. Jo pagrindinė mintis lietuvių tarpe rinkiminės kompanijos metu buvo ta, kad į teisėjus turi būti išrinktas ne Antanas Olis kaip žmogus, bet kaip lietuvis, kuris geriau galės pakelti lietuvių vardą amerikiečių visuomenėje. Jei balsuotojas su ta nuomone nesutiktų, tai Olis siūlė, kad jis balsuotų už p. Zurį. Toks įvykis yra labai retas visoje politikos praktikoje. Šiuose rinkimuose Olis surenka apie pusę milijono balsų, bet ir jų neužtenka laimėti.

1946 metais jis laimi pirminius rinkimus kaip respublikonų partijos kandidatas į Didžiosios Chicagos Sanitarinio Distrikto patikėtinius-komisijonierius. Ir pačius rinkimus jis laimi prieš demokratų kandidatą aiškia balsų dauguma. Taigi, jis jau tos mižiniškos įstaigos vienas iš valdytojų, o po 4 metų išrenkamas ir jos prezidentu. Si milžiniška įstaiga, jo vadovaujama ir tvarkoma, pastačiusi visą eilę pačių moderniausių pasaulyje sanitarinių stočių įrengimų, Amerikos Inžinierių Sąjungos buvo pavadinta 'vieno iš 7 pasaulio stebuklų'. Nenuostabu tad, kad 1952 metais jis jau išrenkamas kitiems 6 metams į patikėtinius dar didesne balsų dauguma, net gi daugiau balsų nei Eisenhoweris gavo toje teritorijoje prezidentiniuose rinkimuose. Gaila, kad jo ankstyva mirtis, nesulaukus nei 60 metų, neleido jam pasiekti dar aukštesnės politinės karjeros, kuri jam - už jo atliktus darbus - buvo užtikrinta.

Nėra ginčo, kad Antanas Olis buvo tautininkas. Jis organizavo ir vadovavo Lietuvai Vaduoti Sąjungai, Friends of Lithuania amerikiečių organizacijai, Tautiniam Salpos Fondui (National Lithuanian Relief Fund), Amerikos Lietuvių Misijai ir pagaliau Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai. Tautinę Sąjungą jis atstovavo ir ALTe. Po jo mirties, 1958 m. birželio 3 d., Dirva birželio 9 dienos numeryje rašo: 'Antano Olio netekimas yra neįkainojamas nuostolis. Nuostolis visiems Amerikos lietuviams, ypačiai didelį nuostolį Tautinei Sąjungai, nuostolis ir viso pasaulio lietuviams. Nuostolis todėl, kad jis mokėjo gyventi ne savo asmens gyvenimu, bet darbais, kurie mums visiems darė garbę ir kėlė pasididžiavimą. Jo mintys buvo aiškos, jo užsimojimai platus, jo patarimai nuoširdūs. Nemėgo smulkmenų, nemėgo knistis po kieno nors keliamaus mažiųjų ginčus. Jis, kad ir ištikimiausias Tautinės Sąjungos narys ir pirmasis jos primininkas, tarsi nesutیلpo toje organizacijoje. Jis, greičiausia, tilpo tik bendroje lietuvių sąvokoje.'

(Nukelta į 9 psl.)

IŠ KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ VEIKLOS

Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjunga stengiasi per savo skyrius lietuvių respublikonų veiklą gyvinti.

Š. m. spalio mėn. 26 d. Los Angeles skyrius surengė "PRISTATYMO PIETUS" tikslu naujai išrinktą skyriaus valdybą pristatyti.

Antanas Olis...

(Atkelta iš 8 psl.)

Iš savo pusės galėčiau tik pridėti, kad kaip dr. Jonas Basanavičius yra vadinamas nepriklausomos Lietuvos patriarchy, taip Antanas Olis yra užsitarnavęs ne tik Amerikos tautininkų, bet ir visų Amerikos lietuvių patriarchy vardo.

Kad Olis peraugo ir nesutapo vien tautininkų organizacijose, patvirtino ir visa lietuviškoji spauda po jo mirties, atsiliėpdama apie Antaną Olį kaip didelį lietuvių ir retą žmogų. Neatsilikio ir amerikiečių spauda, visi ypatingai išskeldami jo nepaprastus gabumus ir atliktus darbus.

Baigdamas norėčiau padėkoti a.a. Antanui Oliui pagerbti ALTOs Komiteto pirm. dr. Leonui Kriaučeliui už suteiktą progą pasidalinti prisiminimais apie žmogų, su kuriuo man teko susipažinti 1941 metais ir turėti garbę socialiniai ir visuomeniniai susitikinėti apie 17 metų.

Paskutiniu žodžiu norėčiau kartu su Jumis maldauti Aukščiausiąjį, kad jis galimai greičiau suteiktų Lietuvai ir lietuvių tautai tokių žmonių kaip a.a. Antanas Olis.

ti Los Angeles lietuvių visuomenei.

Pristatymo pietūs įvyko naujai pastatytam "MIDTOWN HILTON" viešbuty. Skyriaus pirmininkas Kęstas Reivydas pasveikino susirinkusius, o programai vesti pakvietė skyriaus valdybos narį Tada Dabšį.

Pavalgius, programos vedėjas Tadas Dabšys pristatė Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkę Liuciją Mažeikienę, kuri savo kalboje pristatė Los Angeles skyriaus naujai išrinktą valdybą. Pirmučiausiai iškviestą skyriaus pirm. Kęstą Reivydį. Toliau kiekvieną valdybos naująjį narį kvietė atskirai. Vicepirmininko pareigom Walter Dudorių, sekretorės Laimą Tumaitę, išdinininko Jurgį Jasaitį ir valdybos narį jaunesniųjų narių koordinavimui Tada Dabšį.

Pietų metu kalbėjo kandidatą į Kongresą Rob. Scribner. Dėkojo lietuviams už rėmimą aukomis bei dalyvavimą jo rinkiminėje veikloje. Dar kalbėjo Gloria Stout ir Eric Givens.

Po kalbų sekė loterija. Ją pravedė Laima Tumaitė, jai padėjo Reivydienė ir Paškauskienė.

Rengimo proga gauta aukų, didžiausi mūsų visų darbų rėmėjai p. p. Emil ir Julija Sinkiai paaukavo \$500.00. Jiems išskirtinai pietų metu buvo padėkota.

Parengimas buvo gerai suorganizuotas, praėjo pakilioj nuotaikoje.

Naujoji valdyba yra išimtinai visa jaunosios kartos, mokslus yra baigę čia ir pilnai pasiruošę mus tinkamai amerikiečių tarpe

atstovauti. Sveikiname ir linkime sėkmės. (am)

• San Francisco apylinkės Lietuvių respublikonų s-gos skyrius, išsirinko naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirm. Aldona Vasaitytė-Sehgal, 3585 Arbutus Ave., Palo Alto, Ca. 94303, tel. (415) 493-5650; vicepirm. politinei akcijai — inž. Vytautas Šliūpas, vicepirm. kultūriniais reikalais ir sekretorė Jurga Gilytė, vicepirm. visuomeniniams reikalais Frances Staškutė-Laurence ir ižd. Janina Mačiulienė.

Dvejus metus skyriui vadovavęs inž. Vytautas Šliūpas persikėlė gyventi į naują vietą prie Lake Tahoe ežero rytinės Kalifornijos kalnuose.

IDOMI PASKAITA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdybos pakviestas dr. Romas Dovydaitis iš Scranton, Pa. maloniai sutiko paruošti losangeliečiams lietuviams paskaitą apie RADIOLOGIJĄ.

Paskaita su skaidrėmis vyks Los Angeles Tautinių Namų viršutinėje salėje gruodžio 20 d., šeštadienį,

3 val. p. p. Po paskaitos kavutė.

Lietuvių visuomenė maloniai kviečiama šioje svarbioje ir įdomioje paskaitoje gausiai dalyvauti. Įėjimas laisvas.

Rengėjai

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

J. Paovys, Grand Rapids	5.00
F. Valentukevičius, Nashua	3.00
V. Ramūnas, Euclid	8.00
Žalgirio šaulių kuopa	25.00
A. Liutkus, Cleveland	13.00
Ig. Janavičius, Cleveland	13.00
V. Kaupas, Concord	5.00
V. Momkus, Chicago	33.00
G. H. Gontaz, St. Louis	8.00
K. Biskis, Downers Grove	3.00
V. Genys, Chicago	3.00
E. Lembergienė, Agura Hills	8.00
O. Čiuprinskienė, Euclid	8.00
R. Mastienė, St. Petersburg	10.00
K. Ramašauskas, Livonia	13.00
V. Domeika, Fairfield	3.00
V. Šliūpas, Lake Tahoe	8.00
D. Kavaliūnaitė, Bronxville	20.00
A. Lagucki, Sepulveda	3.00
A. Augustinas, Chicago	3.00
E. Leleiva, Richmond Hill	8.00
Č. Mickūnas, Centerville	10.00
A. Rimas, Chicago	3.00
Dr. A. Kelertas, Brookfield	83.00
Korp! Neo-Lithuania	
Floridos padalinys	25.00

NAUJOS KNYGOS

Jonas Gutaszkas

TIKIU GYVENIMĄ — NE MIRTĮ

• Jonas Gutaszkas. TIKIU GYVENIMĄ — NE MIRTĮ. Eilėraščiai. Torontas: „Tėviškos žiburiai“, 1986. Viršelis ir iliustracijos dail. Editos Nazaraitės. 96 psl. Kaina — 4 dol. Tai antrasis kun. Jono Gutaszko eilėraščių rinkinys, suskirstytas į tris skyrius: Tegieda tau visa žemė, Laiko tėkmė, Ateinu pas Tave. Kaip ir pirmajame savo eilėraščių rinkiny (Tik vienas šuo), Torontas, 1984) autorius čia kalba apie Dievą, žmogiškąją buitį, mirties mirtinumą, nesibaigianti gyvenimą.

S. Budėjus, Palos Hts. ... 8.00
H. Johansonas, Willowick 3.00
J. Žukas, Woodhaven ... 8.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Laiptai į save

Dirvos 1986 m. konkurse premijuota novelė

Anatolijus Kairys (6)

Nors mes, būsimieji archeologai, stropiai saugojom šaukštą ir lėkštę, kaip įmantraus gyvenimo simbolius, bet vieną dieną lėkštė dingo. Visuotinis pyktis ir apmaudas užvaldė išalkusią minią, jos kantrybė išsiliejo Badmečio upės krantais! Studentija išėjo į gatves pagerti ir padainuoti, sportininkai apsistumdė su milicija, draugiškais įvarčiais užblokavę stadioną... Nežinoma, kuo valstybinės iškilmės būtų pasibaigusios, jei ne Amerikos balsas — nepatikėsite! Ten, virš debesų, vos įmatomoje aukštumoje, buvo pastebėta skraidanti lėkštė — tai ir bus mūsų! Kadangi tuo metu ant balto žirgo Godaivos uniformoje jodinėjo Madam Dentė abiem Elbės krantais, kur gilioje senovėje susitiko du raudoni vorai, nugalėję rudą musę, ir iš džiaugsmo, dargi Laisvės vardu, išniekinę Fenikijos karaliaus Agenoro dukterį gražiąją Europą, tai Paryžiuje Le Monde išleido ekstra komunikatą pranešdamas, kad skraidanti lėkštė yra ne pažangaus tarybinio mokslo rezultatas, o dar nenustatytos kilmės objektas. Taip kapitalistai atėmė iš mūsų paskutinį kąsnį, o studentai tik dabar pamatė, koks tamprus ryšys egzistuoja tarp agrikultūros ir astronomijos...

Amerikai pasisavinus lėkštę, Maskva įsakė medinį šaukštą sprausminiu lėktuvu pristatyti

tyti į Nacionalinį muziejų ir pririšti jį prie atominės patrankos — ir taip sočių ateitį pranašavęs šaukštas buvo militarizuotas broliškų tautų laisvei užtikrinti.

— Pasisvečiuok, Kastutii, — tratėjo Markovos kulkosvaidis, — aš tau papasakosiu, haaa... Vienas profesorius norėjo tave užverbuoti mokslinei akcijai, haaa... Prisimeni?

Valandos jai reikėjo išsipasakoti, aprodyti pagerinimus, patobulinimus, naujus įrengimus šokiams ant ledo. Kantriai išklausiau, pagyriau. Bendrabutis tuščias, studentai išvažinėję vieni atostogų, kiti darbams. Gavęs progą išsižioti, pasakiau ko noriu: savo bylos ar bent dienyno, kurį, žinau, rašo kiekvienas bendrabutis. Olga nustebo. Ji nerašė ir nerašo, viską žino atmintinai. Bylas perima ministerija, tik spėk išsikelti, apiforminimui. Jei aš neturiu vietos, ji priglaus — būk nors iki rudens — mane labiausiai mylėjusi, partijai rekomendavusi. Tai matote...

Išėjau nieko nelaimėjęs. Tenka raustis giliau.

Tos pačios dienos vakare gaunu telefoninį kvietimą užėiti į Archeologijos Institutą. Direktorius kviečia. Labai apsidžiaugiau. Mat prieš

tris mėnesius įteikiau prašymą leisti aplankyti Italiją, konkrečiai Neapolį, susipažinti su Pompėja, kurioje dar nesu buvęs. Reiškia — leidimas duotas, kviečia atsiimti. Stebino tik neįprastas laikas — dešimtą valandą nakties! Mane priėmė pirmasis sekretorius, nes direktorius staiga iškviestas į nepaprastą posėdį. Atsiprašė.

Kalbėjomės iki dvyliktos, patogiai atsilošę odiniuose foteliuose. Archeologija, žinote, neišsemiamas gaivinamųjų istorijų šaltinis. Klausė jis, ar man patinka senienos, ar neįkyrėjo kapsytis išsigimusios aristokratijos liekanose, barbariškoje mūsų nacijos praeityje... Kur nepatiks, sakau, mano viena koja žemėse, kita virš, o kur galva — nė pats nežinau! Abu nusikvatojom. Institutas esąs patenkintas mano darbu iki šiol. Tas "iki šiol" ir įstrigo stačiu kaulu mano gerklėj... Kas gi atsitiko? Kodėl — "iki šiol"? Kniatėjo paklausti — kas toliau? Neklausiau, kalba būtų per ilga ir per komplikauta...

Užsiminiau Pompėją. Ne, leidimas tebesvarstomas, atostogų metas, yra svarbesnių projektų be to. Užuominomis davė suprasti, kad išvyka į Pompėją priklausys nuo mano sugebėjimo įvertinti mokslinės evoliucijos raidą socialistiniu požiūriu. Atsiradę, girdi, fiktyvių abejonių, bet ir fikcija pavojinga realybė, kada... Mūsų archeologinėje struktūroje netrūksta pompėjinių radinių, kurie, įsidėmėtina, klaidiną visuomenės tikėjimą, tačiau...

(Bus daugiau)

Iš Lietuvos pogrindžio spaudos

'Ausra' Nr.50(90)

Kaip rusų tankai balsavo už 'Lietuvos Seimą'

Buvusio Lietuvos kariūno atviras laiškas Lietuvos okupacijos 45-osioms metinėms prisiminti

Nesuskaitomai Raudonajai Armijai paplūdus į Lietuvą, kartu su ja atsirado ir taip vadinama 'Liaudies Vyriausybė' su J. Paleckiu priešakyje, kuri be enkavedistų 'pastangų' ir 'paramos' Lietuvoje būtų buvusi niekas, nes liaudis jos nepalaukė. Visur ir visame kame ji rėmėsi į R. Armijos elitą - NKVD.

Saujelė Lietuvoje smilkusių stalinistų pasijuto antžmogiais ir per mažą mūsų kraštą nusirito didelė kruvina smurto, žudynių, suėmimų, deportacijos banga. Nebuvo šeimos, kuri nebūtų pajutusi tos 'laimės', kurią mums atnešė Rytų kaimynas. Išdavę mūsų tautą svetimiams - palečiai, vitkauskai ir į juos panašūs - tuomet dar ir patys nesuvokė, ką jie padarė, ir koks siaubas nusiaus Lietuvos žemę! Sulaužytos sutartys, sutryptas bet koks žmoniškumas, naikinama buvo viskas, kas bolševikui atrodė nesuprantama, ar kiek įtartina. Taip kartu su geriausiais mūsų žmonėmis stalinistai naikino tik ką po carizmo jungo pakilusios tautos kultūrą, materialines ir dvasines amžių vertybes. Liepsnojo knygų laužai, iškastas duobes virto sudaužyti Vytauto, Valančiaus, Baranausko, Nežinomo Lietuvos kario, Laisvės paminklai. Raudonoji inkvizicija Lietuvos žemėje siautė valydamas sau erdvę, šimtai naujų kapų tapo šių įvykių liudininkai - iš už 'Liaudies Seimo' širmos ir jos paskleisto melo rūko, į mus išlindo plėšraus žvėries kruvinos letenos: didžiavalstybinis rusų šovinizmas ir vokiš-

kas fašizmas keršijo Lietuvai už jos dvidešimt du nepriklausomybės metus, už jos siekimą pačiai tvarkytis.

Ar galėjo kelių milijonų tauta sudaryti grėsmę TSRS sienų saugumui? Kas gali tuo patikėti?! Keistas sutapimas, jei ne analogiškas faktas šiandien yra ir Afganistano užgrobimas. Stalininė Rusija negalėjo ir negali pakęsti, jog išsilaisvinęs Rusijos imperijos vergas būtų laisvas.

Deja, pasaulis, tarybinės ir vokiškos propagandos užliuluotas, nematė, kai du slibinai ryja vieną po kitos tautas ir krauju dažo Europos žemėlapi, prisiekdami pavergtoms tautoms tai žvaigždę ar svastiką. Pabaltijo tautoms šie simboliai lygūs buvo anuomet, vienodi liko ir šiandien. Nors seniai nutilo karo griausmas, Molotovo ir Ribentropo sutartys, deja, galioja, nes Lietuva, Latvija ir Estija laisvės neturi ...

Raudonosios Armijos masei pasklidus po Lietuvą, greit susuktuose vanagiškuose lizduose pasigirdo saldūs pažadai apie sovietinį rojų: tautų laisvę, lygybę, brolybę. Tiems, kas tuo nenorėjo tikėti, buvo taikomi svarūs argumentai - susipažinimas su enkavedistais ir jų 'itikinėjimo' metodais. Mano karta gerai atsimena draskomų nagų ir laužomų kaulų skausmą. Neretai po šių NKVD aragumentų žmonės išeidavo iš proto. Žinoma, jie likdavo gyvi ... Jų artimiesiems buvo taikomos kitos auklėjimo priemonės (išėinant grynai iš tautų brolybės jausmo! ...) - juos grūdė į gyvulinius vagonus

ir tūkstančiais gabeno į plačiąją tėvynę ... Jei ne Stalino mirtis, veikiai Lietuva būtų likusi be lietuvių. Tūkstančiai geriausių žmonių pasirinko kovą ir mirtį, o ne grandines. Jie mirė kartu su Tėvynės laisve ...

Nuo išprievartautos liaudies padėties niekuo nesiskyrė ir 1940 metų neskaitytiną Lietuvos kariuomenės padėtis. Žinojome, jog nepabalsavus tuojau į namus atvykdavo ir žmogus su šautuvu - enkavedistas, kuris ir prie balsavimo urnos labai derinosi ... Pabalsavus, tuoj į pasą dėdavo antspaudą 'Už liaudies seimą balsavo'. Nesant pase tokio antspaudą, paso šeimininkas buvo laikomas 'liaudies priešu' ir jam atsiverdavo Pravieniškųjų ar kitų žmonių kankinimo vietų durys ar Sibiro erdvės ...

Gi į Lietuvą nenutrūkstanta srove veržėsi išalkusių ir apdriskusių žmonių srautas, žmonių - jau patyrusių tarybinį gyvenimą - minios. Grobė viską. Ir glėbiais nešė maisto produktus, pramoninės prekes, ir ... pasipuošusios naktiniais marškiniais jau vaikščiojo rusų karininkų žmonos... Lietuva tuomet pamatė tikrąją Sovietų Rusiją iš arti. Tautų 'globėja' čia buvo jau be kaukės. Deja, buvo vėlu. Apgauta Lietuvos inteligentijos dalis grąžė sau rankas, šaukė Viešpatį Stalino kalėjimuose buvę komunistai. Deja, buvo vėlu ... Pabaltijui Rusija vėl tapo tautų kalėjimu.

Išdaviko Vitkausko dezorganizuota ir suskaldyta Lietuvos kariuomenė, apsupta iš visų pusių, negalėjo atlikti savo pareigos, nepajėgė apginti kraštą. Plyšo širdis matant kaip isiveržėlių gaujos nebaudžiamos siaubia miestus ir kaimus, suiminėja, kankina, žudo ir veža žmones. Buvo vėlu ...

Pamenu, tuomet stovėjome Vilniuje. Pirmas kavalerijos pulkas naujos vyriausybės įsakymu buvo sąmoningai suskaldytas į tris dalis: vienas eskadronas į Verkius, kitas į Nemenčinę, ir trečiais - į Pabradę. Jokio ryšio, jokios žinios, kas daryti ir kas mūsų laukia ... Į eskadroną kartas nuo karto atvyksta rusų karininkai ir verčia mūsų vadus paklusti jų įsakymams. Reikalauja, kad kariai pasirašytų, jog balsuoja už naują vyriausybę ir yra jai lojalūs. Nes gi Paleckiui grįžus iš Maskvos su Lietuvos pardavimo aktu, t.y. Lietuvai 'tapus tarybi-

ne', ir jos kariuomenė privalėjo pasiduoti, reikėjo mus dvasiškai pavergti, atimti iš mūsų bet kokią pasitikėjimą savo jėgomis. Per tris dienas tuomet rusų karininkai mūsų eskadronė bandė surengti apie dešimt mitingų ir išgauti parašus. Deja, tai jiems nesisekė! Tuomet pradėjo mus gąsdinti, jog sušaudys mūsų vadus. Kareivinių languose išsistatė mūsų turėtus kulkosvaidžius ir viešai rusams pareiškė, jog eskadronas nesutinka su naujosios vyriausybės nuomone dėl Lietuvos įjungimo į Rusijos sudėtį. Nepraėjo kelios dienos, kai mūsų eskadroną iš visų pusių apsupo rusų tankai. Nukreiptos į mus tankų žiotys 'maloniai' priminė, į kokią 'šiltą' TSRS šeimą mes jau priimti ir kad mūsų lengvi ginklai čia jau nieko neišspręs ... Buvo priimtas sprendimas gelbėti žmones - po pateiktu ultimatumu pasirašyti, kad paleistų areštuotus vadus. Taip sudraskytas pulkas buvo išprievartautas dalimis, o mums primestas gėdingas dokumento pasirašymas.

Mes ir mūsų karininkai tuomet buvome pastovioje enkavedistų apsuptyje. Visus karius slėgė įvykusi išdavystė ir didžiulis sielvartas dėl Tėvynės nelaimės. Rusų išvedamas kap. Švilpa spėjo pasakyti: 'Kariai, manęs negailėkite. Lietuva brangesnė už mano gyvybę ...' Trūko kibirkštėlės, ir be vadų mes buvome pasiryžę žūti nelygioje kovoje, bet atlikti savo šventą pareigą Tėvynei. Deja, tai turėjo būti padaryta laiku, kol mums

nebuvo surištos rankos, kol dar rusų tankai nebuvo mūsų miestų ir kaimų surakinę.

Pamenu, jog ir tokioje situacijoje mes, kariai, buvome pasiryžę mirti kovoje. Tą patį rudenį mus išvežė į Vilnių, suvarė į kareivines ir uždarė. Jautėmės jau esą belaisviai, svarstėme ką daryti. Padėtis buvo neaiški ir beviltiška. Pamenu tą dieną, kai mus išrikiavo pulk. Ališauskas ir sušuko 'ramiai!' prieš ateinantį rusų karininką - jo rankos drebėjo ... Pagyvenusio pulkininko veidas buvo pilkas ir liūdnas. Nė vienas iš karių nepajudėjo komandai, nei iš vieno lūpų neišgirdom žodžio. Rusų karininkas pervertėją mums pranešė, kad mes paleidžiami į atsargą ... Buvom beginkliai belaisviai. Liepė atiduoti uniformas ...

Taip Lietuvos žmonės ir jos kariuomenė 99.9% balsavo už 'Liaudies Seimą' ir Stalino saulę ...

Nežinau, kad nors vienas padorus Lietuvos pilietis būtų gera valia sutikęs atsiskaiyti savo laisvės ir tapti svetimos, grobuoniškos valstybės vergu. Mes buvome vieni vieni tarp dviejų slibinų iš Vakarų ir Rytų ... Mums buvo surištos rankos, užkimštos burnos, o į kaktą įremtas naganas ...

Stalino saulė šviečia mum ir šiandien, nes jos padarytos ir tebedaromos žaizdos kraujuoja ir šiandien. Mes, išlikę gyvi Rusijos imperijos piktadarybių liudininkai, šaukiame ir šiandien - po keturiasdešimt penkerių metų - TEISINGUMO! LAISVES! Lietuva, 1985.VII.20 K.K.

DRIVERS

Tractor Trailer Drivers

Make X-tra Cash Off The Xmas Rush! Immediate Temp Openings

UPS is looking for drivers with 3 years' experience for holiday night shifts in which you'll start and finish at the same location. Must have good driving record and be able to pass D.O.T. physical and road tests. Call (215) 441-7934, Monday-Friday, 8:30AM-5PM for an interview.

United Parcel Service
Willow Grove, PA
An Equal Opportunity Employer M/F

15 DIENŲ KELIONĖ, 10 DIENŲ LIETUVOJ

LIETUVA IR SUOMIJA

Kelionė 126: Naujų Metų sutikimas. Gruodžio 26 - sausio 9 —\$1,499. Vilnių 10 dienų, Kaune 2, Helsinky 2. Finnair iš JFK.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:
giminių iškvieltimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas dovanas giminėm Lietuvoje
tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

• Lietuvių teatro septintasis festivalis įvyks Padėkos dienos savaitgalyje, lapkričio 28-30 dienomis, Jaunimo centre, Chicagoje. Teatro festivalyje dalyvauja šie lietuvių teatrai: Vaidilutė, Chicaga, Dramos sambūris, Los Angeles, Aitvaras, Toronto, Kanada ir Aukuras, Hamiltonas, Kanada.

Veikalai bus rodomi šia tvarka: lapkričio 28 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Chicagos "Vaidilutė" stato vienaveiksmius vaidinimus — Kosto Astrauko dramą Čičinskas ir komediją Uošvė į namus — tylos nebus. Režisuoja Marytė Smilgaitė.

Lapkričio 29 d., šeštadienį, 2 val. p. p. Hamiltono "Aukuras" stato Kazio Inčiūros pasaką Eglė žalčių karalienė, režisuoja Elena Dauguvietytė.

Lapkričio 29 d., šeštadienį, 8 val. vak. Toronto "Aitvaras" stato A. Kairio komediją Sidabrinė diena, režisuoja Dargytė - Byszkiewicz.

Lapkričio 30 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Los Angeles dramos Sambūris stato Vinco Mykoliaičio-Putino dramą Valdovas, režisuoja Petras Maželis.

Lapkričio 30 d., sekmadienį, 6 val. vak. žymenų įteikimo išlilmės.

Į visus spektaklius ir išlilmės bilietai gaunami Vaznelių Gifts International, 2501 West 71st St., Chicago, Ill. 60629, telef. 471-1424. Prašome bilietais apsirūpinti iš anksto, nes vietos numeruotos.

Teatro festivalį ruošia JAV LB Kultūros tarybos pakviestas komitetas, kuriam vadovauja Margučio radijo vedėjas Petras Petrutis, talkinamas JAV LB Vidurio Vakarų apygardos, kuriai atstovauja Danutė Račiūnaitė.

Visais teatro festivalio reikalams prašoma kreiptis Margučio adresu: 2615 W.

71 St., Chicago, Ill. 60629, telef. 476-2242.

• Br. Railos knygos — "Tave mylėti tegalima iš tolo" sutiktuvės įvyks lapkričio 16 d. 4:30 val. p. p. Lietuvių tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje.

LIETUVIŲ SPAUDOS BALIUS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga rengia 1987 m. sausio 24 d. lietuvių spaudos balių, Niko's restorano pokylių salėje (7600 South Harlem Ave.).

Meninę programą atliks šaunūs Los Angeles Vyrų kvartetas ir pianistė Raimonda Apeikytė.

JONO ZDANIAUS KŪRYBOS KONCERTAS

Jonas Zdanius (1913-1975) muzikas iš mažumės, muziką mylėjęs, ją mokėsis konservatorijose ir privačiai, vėliau muzikoje gražiai reiškėsis kaip dirigentas ir kompozitorius, visą gyvenimą muzikai skyręs.

Chicagos Dainavos ansamblis š. m. lapkričio 16 d. (sekmadienį), 3 val. p. p. Jaunimo Centro salėje rengia komp. Jono Zdaniaus kūrinių koncertą. Koncerto programa įvairi, nes ir jos atlikėjai įvairuoja.

Programoje dalyvaus kompozitoriaus sūnus Almis Zdanius, jaunas muzikas, atliks savo elektroninės muzikos kūrinių Tėvo atminimui. Kiti programos atlikėjai: Dainavos ansamblio choras, dirig. Emilijos Sakodolskienė, Kr. Donelaičio mokyklų choras, dir. Darius Polikaitis, Chicagos kanklių ansamblis, dirig. E. Sakodolskienė, sol. Bronius Maciukevičius ir Dainuojančios žemaitės, vad. K. Skaisgiris. (mv)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Korp! Neo-Lithuania filisteris Leonardas Dargis spalio 29 d. palaidotas Chicagoje, šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Nuotraukoje laidotuvių grabnešiai: Petras Vėbra, Juozas Andrašiūnas, Vaclovas Mažeika, Jonas Jurkūnas, Antanas Juodvalkis ir Mečys Valiukėnas. Laidojimo apeigas atliko kan. V. Zakarauskas.

V. A. Račkausko nuotr.

CHICAGOS 'VAIDILUTĖ' PO VIENERIŲ METŲ

"Vaidilutė" yra pats jauniausias iš VII Teatro Festivalyje dalyvaujančių kolektyvų. Jis įsteigtas 1985 metų rudenį dr. Petro Kisieliaus ir Onos Šulaitienės iniciatyva.

Savo veiklos pradžia buvo galvota pastatyti J. Grušo "Gintarinę vilą". Tačiau pasirodė, jog šis veikalas reikalauja ilgesnio pasirošimo, o buvo norėta pasirodyti pavasarį su nauju veikalu. Tada buvo pasirinkta trumpesnė ir lengvesnė komedija L. Ridlio "Uošvė į namus — tylos nebus". Buvo kruopščiai repetuojama Jaunimo Centre ir dr. Adomavičiaus sodijoje.

Šio veikalo premjera įvyko gegužės mėn. 18 d. Jaunimo Centre didž. salėje, kuri buvo perpildyta žiūrovais ir nevisi norėjusieji galėjo patekti. Vaidino: Laima Šulaitytė-Day, Edis Šulaitis, Vincas Olšauskas, Kazė Brazdžionytė, Audrė Kižytė. Režisavo Marytė Smilgaitė. Tai jauni aktoriai iš kurių tik L. Šulaitytė vaidinanti amerikiečių profesionalų scenose.

Teatro festivaliui buvo nutarta pakartoti "Uošvę", o taip pat prie jos dar pridėti ir naują veikalą — Kosto Ostraukos "Čičinską". Abu veikalai trumpoki ir bendras pasirodymo laikas siekia pora valandų. Festivaliui, kuris įvyks lapkričio 28-30 d. d., abu pastatymus režisuoja M. Smilgaitė. Idomu, jog prie teatro 1986 m. rudenį prisijungė ir naujų, jaunų pajėgų, tad abu pastatymai turės skirtingus aktorių sąstatus. Šiuo metu bandoma telkti dar didesnį būrį vaidintojų ir ateityje norima griebtis didesnio scenos veikalo.

Teatro vadovybę sudaro: dr. Petras Kisielius — pirmininkas, Kazė Brazdžionytė — vicepirm., Pranė Šlutenė — reikalų vedėja, Irena Tiknienė — izd., Edvardas Šulaitis — narys spaudos ir propagandos reikalams, Kleopatra Šimkuvienė ir Ona Mikėnienė — narės specialioms reikalams. Teatro administratorė — Ona Šulaitienė.

Teatro festivalyje "Uošvės" veikale pasirodys: E. Šulaitis, K. Brazdžionytė, V. Olšauskas, D. Rukšytė ir A. Kižytė. "Čičinsko" pastatyme vaidins: V. Šadauskas, S. Gudis, A. Viktora, A. Jasaitytė.

Atrodo, jog kuklius žingsnius pradėjęs "Vaidilutės" teatras per metus laiko sustiprėjo ir įžengė į rimto teatro kelią. (eš.)

DOVANŲ PARDUOTUVĖ

PATRIA

2646 West 71st Street,
Chicago, Ill. 60629

Gintarai, tautodailė, laikrodžiai, brangenybės, TV, elektronika, pardavimas ir taisymas. Taip pat didelis pasirinkimas prekių siuntimui į Lietuvą. Galima gauti spalvotas video juostas iš VII Tautinių šokių šventės.

Savininkai Fr. ir A. Šluta, telef. (312) 778-2100

ĮSIGYKITE ŠIUOS LEIDINIUS

- ☐ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 37 tomai \$370.00
- ☐ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS 37-tas tomas \$ 35.00
- Anksčiau užsisakiusiems — \$33.50
- ☐ ENCYCLOPEDIA LITUANICA, 6 tomai \$150.00
- ☐ VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai \$ 35.00
- ☐ Signataro PETRO KLIMO "Iš mano atsiminimų" ... \$ 13.25
- ☐ Prez. A. SMETONOS raštai "Pasakyta parašyta" \$ 11.25

J. KAPOČIUS, P.O. BOX 95, SO. BOSTON, MA 02127, USA

(617) 268-7730

— Iškirpti. Užsakymus ir mokestį siųsti JAV doleriais —

Vardas, Pavardė

Adresas

ALT 46-tojo metinio suvažiavimo Chicagoje dalyviai.

J. Tamulaičio nuotr.

Madų parodos Chicagoje pranešėja Audrė Kižytė, rūbų projektuotoja Monika Andrejauskienė, parodos koordinatore Aldona Prepuolentytė ir šokių choreografė Violeta Karosaitė.

J. Tamulaičio nuotr.

MADŲ PARODA CHICAGOJE

Putnamo Seselių rėmėjai spalio 12 d. suruošė 25-ąją madų parodą "EGLUTELI" paremti, kuri praėjo išskirtiniu pasisekimu, rengimą koordinuojant ilgametei parodų coordinatorei Aldonai Prapuolentytei.

Ji tarėsi su profesionalėmis parodų modeliutojomis N. Voketaitiene ir A. Leitiene, kaip parodą padaryti įdomesne ir profesionališkesne. Ji užangažavo Violetą Karosaitę choreografuoti parodai numatytus šokius ir pakvietė lietuvaites rūbų projektuotojas: Moniką Andrejauskienę ir Stasę Koronkevičienę parodyti savo naujausius vakarinius rūbus. Ji sukvietė 21 modeliutoją, Prudenciją Bičkienę-Jokubauskienę, Stasę Olšauskienę, dr. Gražiną Ba-

liūnaite-Austin, Dalią Bartkienę, Rimą Sell-Lizdenytę, Joaną Krutulienę, Daną Šilimaitienę ir kitas penkioliką. Jos visos susijungė atšvęsti jubiliejų ir kartu su 400 svečių ir viešnių pasidžiaugti Seselių rėmėjų iš-
tverme parodas organizuoti.

Paroda žvilgėjo sidabru: sidabrinės Danos Varanekienės dekoracijos, sidabru spindintys pokylio drabužiai, kurių ne maža dalis buvo gauta iš lietuvių prekybininkų Vidos ir Roberto Kosmanų turtingos krautuvės. Spindėjo ir pačių lietuvių Onos Jameikienės, Elenos Blandytės, Irenos Kleinaitenės ir Lialės So-deikienės megsti rūbai. Parodoje matėme rūbus nuo 3000 dolerių vertės ir mažiau. Ir tai dėka ne tik krautuvų savininkų, bet ir pačių modeliutojų kaip Vio-

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

TELEKRIZĖ...

Melbourn jaunimas, daugumoje visi Jaunimo Kongreso atstovai, norėdami pini-giniai padėti dideliems kongreso ruošos darbams, pastatė ir surežisavo komišką televizijos lietuviškosios laidos veiklą, pavadindami ją "Telekrizė". Visas iniciatorius ir režisorius šios muzikinės komedijos buvo Jonas Mašanauskas, jr. Dirbdamas kaip žurnalistas didžiajame Melbourn australų dienraštyje, jis ir lietuviškų

letos Pabarčiūtės – Woodward, Giedrės Mereckienės, Vidos Murray, Stasės Olšauskienės, kurios pačios tuos rūbus pasirūpino, kad paroda tikrai sužvilgėtų.

Seselių rėmėjai žiūri į ateitį su optimizmu. Neatrodė, kad parodos greitai užsibaigtų matant 5 graščias studentes, jau ne pirmi metai bandančias savo žingsnius ant modeliavimo tilto. Tai Asta Kižytė, Rasa ir Daina Tijūnelytės, Vida Urbaitė ir Laima Černiūtė. Prie jų reikia priskaityti ir parodos pranešėją, jaunimo teatro aktorę Audrę Kižytę.

Reikia pasidžiaugti ne tik įdomia ir turtinga paroda, bet taip pat ir vaisėmis.

Chicagos Nekalto Prasi-dėjimo Mergelės Marijos Rėmėjų valdybą sudaro pirm. Salomėja Endrijonienė, Valerija Čepaitienė, Jadvyga Dočkienė, Agnė Kižienė, Grasilda Meiluvienė, Birutė Jasaitienė, Aldona Prapuolentytė, Marija Salikienė ir Dana Varanekienė ir bent 20 talkininkų, kurių rūpesčiu paroda praėjo šventiškoje nuotaikoje. (k)

jų reikalų nepamiršta, dažnai parašydamas apie Lietuvą ir iškeldamas jos vardą. Jis taip pat redaguoja ir jaunimo mėnesinį laikraštį "Jaužinios", kuris eina dviem lietuvių ir anglų - kalbom ir yra labai populiarius mūsų jaunimo tarpe. Be visų spaudos ir lietuviškųjų darbų, Jonas yra ir labai geras sportininkas, su paskutine Australijos lietuvių sportininkų išvyka, žaidęs tinklinį mūsų Australijos lietuvių rinktinėje Amerikoje ir Kanadoje.

Siame "Telekrizės" pastatyme yra duodama televizijos vakaro programa, skaitant žinias, žiūrint lietuviškomis akimis į pasaulį, piršlybas, peršant satelitinėmis bangomis keturias Australijos lietuvių vienam Vilniaus inžinieriui Lietuvoje, vėliau parodant taip vadinamą lietuvišką "muilinę" operą ir daug kitų linksmų ir gerai pastatytų dalykelių.

Gausiai susirinkę Sydnejaus klausytojai šį jaunimo surežisuotą ir pastatytą komedijinį veiklą priėmė labai šiltai ir gerai, nes tai tikrai buvo geras pastatymas ir lietuviškai juokingas veiklas.

Iš scenoje, arba geriau pasakius lietuviškos televizijos ekrane, pasirodžiusių jaunųjų artistų buvo: JONAS MASANAUSKAS, daugelį kartų ir anksčiau dalyvavęs įvairiuose lietuviškuose jaunimo pastatymuose, o dabar ir pats parašęs daugumą šio veikalo scenarijaus ir vaidinęs keletą veikalo rolių. ANDRIUS PRANCKŪNAS - yra aktorius, muzikas, sportininkas, dalyvaujantis lietuviškame mūsų gyvenime ir veikloje. GAILĖ PRANCKŪNAITĖ, kaip ir brolis, yra iš talentingų Pranckūnų šeimos. Veikli ne tik lietuviškame gyvenime, bet yra ir narė australiško Revue. PETRAS KRŪŽAS, būsimasis Kongreso Parangimų pirmininkas. Plačiai dalyvauja visame lietuviškame gyvenime ir, kaip jo mama - buvusi Melbourn lietuvių teatro režisore, jis yra labai gabus aktorius scenoje. LORETA ČIŽAUSKAITĖ dainininkė su jaunimo orkestru, veikli lietuviškame gyvenime ir gabi aktorė scenoje; BRIGITA KARAZIJIENĖ, kaip kalbama Melbourn, o gal ir visoje Australijoje, yra mūsų lietuviško jaunimo visapusiškas pavyzdys, dalyvaudama ir veikdama daugelyje lietuviško gyvenimo sričių. Ji yra kongreso uždarymo iškilmų pirmininkė. ALGIS KARAZIJA yra vadinamas Melbourn lietuvių jaunimo teatro "tėvas". Jis organizuoja, vaidina, pats visur dirba ir prisidėjo prie šio veikalo muzikinės dalies, jau neska-

Dr. Rita Barkutė, iškilioji jaunimo vadovė, kurios priežiūroje vyko "Telekrizė" Sydnejuje.

tant pačios vaidybos; ROŽĖ MAKARAVICIŪTĖ, buvusi J. Kongreso pirmininkė, dalyvauja visuose jaunimo pastatymuose ir savo roles atlieka su giliu išjautimu ir gabumu. LINA PRANCKŪNAITĖ, kita gabios Pranckūnų šeimos dukra, dalyvaujanti jaunimo įvairiuose pastatymuose. ALDONA STUCYTĖ, būdama gabi šokėja, aktyviai dalyvauja jaunimo veikloje ir šiame veikale, be vaidybos scenoje, ji atliko ir grimuotojos pareigas. Technikinėje dalyje prie "Telekrizės" puikaus pastatymo prisidėjo: Antanas Alekna, Andrius Lipšys, Sarah Hook, Chr. Davis, Almis Simankevičius, Eugenijus Baltutis, Danius Kesminas, Paulius Lejinš ir Saulius Varnas.

Būnant Chicagoje, man teko matyti Amerikoje išgarsėjusį "Antrojo Kaimo" pastatymą, kur vienas iš pagrindinių aktorių yra ir buvęs australietis Romas Stakauskas. Malonu ir smagu buvo stebėti "Antrojo Kaimo" puikų pasatymą, kurį prisiminiau aną savaitgalį, matydamas Melbourn "Telekrizę". Nelyginant abiejų veikalo, galiu tik pasakyti, kad "Telekrizė", įjungusi keletą vietinių Amerikos lietuviškojo gyvenimo dalykų, ką jie tikrai moka padaryti, būtų labai populiari ir Amerikoje, ir Kanadoje. O gal taip, po būsimo "Svajonių" dainininkų pasirodymo, kuris bus Amerikoje, tikiu, sėkmingas, galėtų pasirodyti ir pralinksminti Amerikos lietuvių ir mūsų jaunieji artistai, kurie, manau, neapviltų Amerikos, o gal ir Kanados, lietuviškosios publikos, tuo pačiu paskatinant ir mūsų jaunimą dirbti toliau.

Chicagoje spalio 12 d. vykusios Putnamo Seselių Rėmėjų 25-tos Madų parodos modeliutojos: Dalia Bartkienė, Giedrė Mereckienė, Rima Sell-Lizdenytė, Violeta Pabarčiūtė-Woodward, Stasė Olšauskienė ir Vida Murray.

J. Tamulaičio nuotr.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

NEW YORK

SU A. A. EMILIJA NOAKIENE ATSIŠVEIKINUS

Rugsėjo 22 dieną po pietų New Yorko lietuvių visuomenę pasiekė žinia, kad mirė Emilija Noakienė. Žinia sujaudino visus nes tik prieš pusantrų metų mirė jos vyras dr. Eugenijus Noakas, aktyvus lietuviškų organizacijų veikėjas.

Atsisveikinti su velione susirinko pilna šermentinė net nebuvo vietų atsistoti. Žmonės stovėjo prieškambarėje kiti ne koridoriuje.

Korp! Neo-Lithuania Vyriausios Valdybos, New Yorko vieneto ir Filisterių vardu kalbėjo dr. Jonas P. Lenktaitis; Lietuvių Moterų Klubų Federacijos — Irena Banaitienė; L.K.V. S-gos Ramovės — A. Samušis; Liet. Moterų New Yorko Klubu — dr. M. Žukauskienė; Juodikių šeimos — A. Juodikis; Korp! Filija Lithuania — M. Ulėnienė ir L.D.K. Birutės draugijos vardu M. Klivečkienė. Atsisveikinimas buvo užbaigtas visiems giedant Lietuvą Brangi.

Su vyro mirtimi velionę pradėjo lydėti nesėkmė. Tą pačią dieną nusilaužė ranką ir buvo nuvežta į ligoninę, tad ir vyro laidotuvisė negalėjo dalyvauti. Grįžusi iš ligoninės ji jau neatsigavo. Telefonu kalbant nesiskųdavo, bet galima buvo spręsti, kad ji sunkiai serga. Buvo nedidelio ūgio, gyva, judri, greita, simpatinga visuomet pasirengusi padėti. Tačiau paskutiniųjų metų liga ją labai suvargino todėl karste atrodė kaip jauna baltaplaukė mergaitė.

Atsisveikinimą pravedė jos draugė Malvina Klivečkienė.

Sekantį rytą Apreiškimo parapijos bažnyčioje buvo gedulingos pamaldos, kurias atnašavo Tėvas Antanas Prakapas ir parapijos klebonas kun. J. Pakalniškis. Bažnyčioje karstas buvo perjuostas Korp! Neo-Lithuania spalvomis. Auką nešė jos anūikai. Vargonais grojo ir giedojo Viktoras Ralys. Korporacijos spalvos ir puokštė gėlių lydėjo velionės karstą ligi nuleidimo į duobę Cypres Hills kapi-

nėse. Šią laidotuvių eigos dalį koordinavo kolegų filisteriai J. P. Lenktaitis ir Rimas Bitėnas.

Teko pastebėti, kad eilė laidotuvių dalyvių tylomis nuspaudė ašaras žiūrėdami į mažamečius anūkus, stovinčius ant duobės krašto ir metančius gvaizdžių žiedus ant karsto jau pasiekusio duobės dugną. Šalia velionės karsto buvo užkasti ir jos vyro pelenai.

Pošermeniniai pietūs buvo Kultūros židinyje, kuriuos nepaprastai gerai paruošė Vacys Steponis.

Jau Panevėžio gimnazijoje Emilija pasižymėjo visuomenine veikla. Atsikėlus į Kauną studijuoti tuoj pat įsijungė į studentų veiklą ir uoliai dalyvavo ne tik Korp! Filija Lithuania veikloje, bet buvo aktyvi ir tarpkorporaciniame gyvenime. Ji buvo aiškaus nusi- statymo, bet tuo pačiu buvo tolerantiška ir kitų pažiūrų kolegų atžvilgiu. Todėl arčiau ją pažinusieji dažnai ją pravardžiudavo "bitele darbininkėle".

Ištekėjusi už Eugenijaus, stiprios valios, aiškių siekimų asmens, ji dar labiau suaktyvino savo veiklą.

Emilija ir Eugenijus Noakai iškeliaavo Anapilin, bet savo vietoje jie paliko dvi aktyvias dukras, Aldoną Pintch ir Giedrę Stankūnienę, kurios dar jaunystėje įsijungė į lietuvišką veiklą. Reikia tikėtis, kad jų pėdomis seks ir velionių anūikai.

Paskutinį kartą atsisveikindamas, brangioji kolege Emilija, skaitaus privilegijuotas galėdamas Tave pažinti. Korp! Neo-Lithuania ir Filija Lithuania, o svarbiausia mūsų visų Tėvynė Lietuva už Tavo nenuilstamą darbą jos gėriui liks amžinai dėkinga. Ilsekis Ramybėje.

Jonas P. Lenktaitis

BOSTON

LITERATŪROS VAKARAS

Laisvės Varpas ruošia literatūros vakarą lapkričio 22 d., šeštadienį, 6 val. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos antro aukšto salė, 368 W. Broadway, So. Bostone, Ma. Pra-

Clevelando skautininkių draugovė spalio 19 d. visuomenei pristatė dr. V. Sruogienės knygą "Eglė". Nuotraukoje skautininkės: Aurelija Balašaitienė-Žitkuvienė — vakaro prelegentė, Irena Gedrienė — draugovės pirmininkė ir Dalia Orantaitė — skaičiusi ištraukas iš knygos.

V. Bacevičiaus nuotr.

džioje tas vakaras buvo numatytas lapkričio 23 d., bet vėliau pasirodė, kad tą dieną rengiamas Lietuvos kariuomenės atkūrimo suka- ties minėjimas, tad literatūros vakaras atkeltas į šeštadienį, kad tie du parengimai nekliudytų vienas kitam.

Literatūros vakaro programoje Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis apibūdins Bronio Railos naujai išleistą knygą "Tave mylėti tegalima iš tolo", dalyvaus ir kalbės pats tos knygos autorius Bronys Raila iš Los Angeles, o taip pat savo naujausią kūrybą skaitys rašytojai — Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO IR 1941 M. SUKILIMO SUKAKČIŲ MINĖJIMAS

Minėjimą rengia L.K.V. "Ramovė" Bostono skyrius, talkinanč Jono Vanagaičio šaulių kuopai, š. m. lapkričio 23 d. sekančia tvarka:

I. 9 val. ryto per "Laisvės Varpas" radijo programą kalbės Bostono "Ramovės" skyriaus pirm. Juozas Vaičjurgis

II. 10 val. 15 min. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje

III. Tuoj po pamaldų parapijos salėje iškilminga su- eiga su žuvusių prisiminimu ir menine programa. Paskaitą apie 1941-jų metų

IDOMUS KNYGOS PRISTATYMAS

Clevelando skautininkių draugovė spalio mėn. 19 d., įdomiai pristatė dr. Vandos Sruogienės istorinę knygą "Eglė".

Aurelija Balašaitienė-Žitkuvienė parinko, apipavidalino ir radijo valandėlei pristatė vieną iš pirmųjų Liudvikos Malinauskaitės - šliūpienės, rašiusios Eglės slapyvardžiu, XIX šimtmečio gale sukurta komediją "Netikėtai", kurią sekmadienio rytą, Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempužis patiekė radijo klausytojams.

Veikėjai Regina Nasvytienė, Julija Taorienė, Algis Rukšėnas, Balys Auginas, Daiva Blynaitė ir Rimas Čepulis puikiai suvaidino.

4 val. p. p. į Lietuvų namų salę susirinko nemažas būrys knygą mylinčių clevelandiečių. Buvo laukiama ir pati knygos "Eglė" autorė dr. Vanda Sruogienė, bet dėl susidėjusių aplinkybių ji negalėjo atvykti.

Draugovės pirmininkė

sukilimą ir Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą skaitys to sukilimo organizatorius ir dalyvis pulk. inž. Juozas Vėbra iš New Haven, Conn.

Lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti minėjime — bažnyčioje su savo vėliavomis.

Irena Gedrienė pasveikino susirinkusius svečius ir knygą pristatyti pakvietė rašytoją Aureliją Balašaitienę-Žitkuvienę.

Po trumpo autorės apibudinimo, A. Žitkuvienė knygos vaizdingumui paryškinti, klausytojams pristatė Dalią Orantaitę Lietuvos bajoraitės aprangoje, vaizduojančią Eglę, kuri tarpiais buvo prašoma paskaityti savų minčių ištraukas.

Klausytojai dideliu dėmesiu sekė bajoraitę Eglę, klausėsi jos kūrybos, žavėjosi jos tautinio atgimimo dvasia. Ji skatino sulenkėjusius bajorus grįžti prie lietuvių kalbos, jungtis į lietuvių vienybę, įgyvendinti valstiečių lygybę, ragino šeimas leisti dukras į mokyklą, kad išmokslinti sūnūs galėtų vesti išmokslintas lietuvaites, o ne svetimtautes.

Vaidžios ir patraukliai atrodančios bajoraitės įvedimas į knygos pristatymo programą pakėlė knygos pirkėjų skaičių.

Knyga "Eglė" rekomenduotina šių dienų jaunimui, ji stiprina tautos ir religijos meilę, skatina lietuvių vienybę ir teikia vilčių Lietuvos atgimimui.

Po įdomaus knygos pristatymo, svečiai buvo pavaišinti skaniais pyragais ir kavute.

J. Budrienė

Prie A. A. E. Noakienės karsto.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ,
ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS
MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA
ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

Scena iš Dainavos "Lietuviškų vestuvių".

A. Plenio nuotr.

'LIETUVIŠKŲ VESTUVIŲ' CLEVELANDE BELAUKIANT...

Aurelija Balašaitienė

Kai kadaise Lietuvos kaimė kvieslys, pasipuošęs kvieslio lazda, juosta ir gėlėmis, ant panašiai papuošto žirgo keliavo per apylinkes, kviesdamas gimines ir pažįstamus į vestuves, tai ši kartą kvieslio pareigas perima mūsų spauda, įgaliota Clevelando LB Apylinkės valdybos. Jei vestuvės privačiame gyvenime yra džiaugsminga šventė, kurioje dalyvauti niekas neatsisako, nes naujos šeimos su-

kūrimas reiškia tautos gyvastingumą ir jos ateitį, tai sceniškas senovinių lietuviškų tradicijų atkūrimas yra džiaugsmingas visuomeninio gyvenimo kultūrinis įvykis. Clevelando lietuviai turės progą būti svečiais ypatingose "vestuvėse", pradedant mergvakariu, baigiant jaunosios išlydėjimu į naują gyvenimą, visa tai apipynus meniška dainos ir šokių pyne.

Š. m. gruodžio mėn. 6 die-

nos vakare Euclid Senior High School auditorijoje Clevelando ir apylinkių lietuviams iš daugelio spektaklių puikiai pažįstamas Lietuvių meno ansamblis "Dainava", talkininkaujamas Lemonto tautinių šokių grupės "Spindulio", suvaidins "Lietuviškas vestuves". Į Clevelandą atvyksta 80 asmenų grupė — dainininkai, šokėjai, solistai ir techninis personalas. Spektaklio gastrolių sąma-

ta viršys 7500 dolerių.

Gegužės 11 dieną Chicagoje įvykusią "Vestuvių" premjerą labai teigiamai sutiko mūsų recenzentai. Tai dviejų veiksmų spektaklis, kuriam tekstą parašė Danutė Brazytė-Bindokienė, o muzikinę veikalo dalį apipavidalino chormeisteris, pianistas Manigirdas Motekaitis, talkininkaujamas Rasos Poskočimienės, Herkulis Strolis ir Viktoro Puodžiūno. Spektaklį režisuoja patyrusi ir kelis "Dainavos" spektaklius režisavusi Liucija Buivydytė-Ambrosini. Dailininko Jurgio Daugvilos dekoracijos sudarys reikiamą "Vestuvėms" foną. Šalia pagrindinių vestuvių veikėjų matysime pabrolių ir pamergių pulką, kviestus ir nekviestus svečius, girdėsime kaimo kapelą ir gėrėsime šio šimtmečio pradžios lietuviško kaimo sodybos vaizdą.

Senai įsipilietinusi rudens "Lietuvių dienų" tradicija Clevelande visada pasižymi aukštos kokybės spektakliais, kurie, šalia kitų savaitgalio šventės elementų, yra pati įdomiausia ir pakiliausia pramoginė dalis. Rengėjai turi viltį, kad lietuviai iš arti ir iš toli į tą spektaklį atsilankys ne vien pareigos skatinami, bet ir noro linksmai bei maloniai, pakilioje nuotaikoje kelias valandas besigėrindami mūsų tautos per šimtmečius sukurtomis tautinėmis tradicijomis, meniškai apipavidalintomis ir sceniškai pristatytomis.

Kasmet Clevelando lietuvių dienos sutraukia didelį būrį svečių ir ar iš toli, nes tai mus visus jungianti, visus džiuginanti ir estetiškai malonumą teikianti šventė. Savo gausiu dalyvavimu ne vien pateisinsime rengėjų pastangas, bet ir duosime progą "Dainavai" ir "Spinduliui" su mumis pasidalinti jų darbo vaisiais. Į tokį milžinišką pastatymą yra įdėta nepaprastai daug pastangų, darbo valandų, kūrybinės ugnies ir tikro pasiaukojimo, už kuriuos pats didžiausias atlyginimas yra dėkingas publikos dėmesys. Clevelandas jau nebe pirmą kartą įrodo savo visuomenės gyvastingumą ir pajėgumą, pasikviesdamas tokius didelius meno vienetus. Tat ir ši kartą visi atvykime "Lietuviškas vestuves".

Bilietai į spektaklį parduvinėjami abiejose lietuviškose parapijose sekmadieniais po pamaldų. Bilietus taip pat galima užsisakyti telefonu, skambinant (216) 486-2662, 486-8517, 486-9944 arba 486-3228.

DĖMESIO LIETUVIAMS MUZIKAMS

Brocktono, Mass. šv. Kazimiero lietuvių parapijos chorui reikalingas vadovas-vadovė.

Dėl sąlygų prašome skambinti: ketvirtadieniais, penktadieniais, šeštadieniais telef. (617) 586-2226 klebonui.

E. Ribokienė

• **Lietuviškos skautybės fondas** išleido gražius, ant vokų klijuojamus ženklukus Lietuvos krikšto 600 metų sukakčiai paminėti. Ženkliukai platinami lapais — 25 ženklukai kaina 1.25 dol. Kreiptis į Aleksą Danasą, 29 Welles Ave., Dorchester, Ma. 02124. Čekius rašyti: Lithuanian Scouts Association, Inc. — LSF.

• **Korp! Neo-Lithuania**, Floridos padalinys, per pirm. Cezarį Modestą, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• **Dr. Algimantas Keler-tas**, Brookfield, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 83 dol. Ačiū.

• **Dalia R. Kavaliū-naitė**, Bronxville, N. Y., atnaujindama prenumeratą, pridėjo auką Dirvai 20 dol. Ačiū.

• **Anatolijus Kairys**, Chicago, Ill., Dirvos novelės konkurso laureatas, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

• **PERKANT IR PAR-DUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00, penktadieniais 9:00 iki 6:00; šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI. Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminius ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Vacys Kavaliūnas laureatas...

(Atkelta iš 1 psl.)
literatūra, Lietuvos istorija ir geografija. Taip pat su didaktika ir mokymo metodais. Niekur kitur Jungtinėse Valstybėse be Čikagos tokios institucijos nebuvo ir nėra. Vaciu Kavaliūnui toliau negalint tų kursų organizuoti, jie jau

ir Clevelande ketveri metai neveikia. Bet jų absolytų dauguma dirbo lituanistinėse mokyklose ir tapo žinomais jaunimo organizacijų bei visuomenės darbuotojais.

Vacys Kavaliūnas buvo taip pat artimas mūsų radijo programos "Tėvynės

J. TIMOTHY McCORMACK
CUYAHOGA COUNTY AUDITOR

November 3, 1986

Mr. Vytautas Gedgaudas
Editor
Dirva
6116 St. Clair Avenue
P.O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Dear Mr. Gedgaudas:

Permit me to thank you for the honor of being a candidate who carries the important endorsement of the Lithuanian Weekly Dirva.

I know that the members and readers of Dirva are careful in their analysis. I strongly believe in the importance of the Lithuanian Weekly Dirva to inform Greater Clevelanders of the concerns of Lithuanian-Americans and their desire to seek a better democracy.

If our campaign is successful, I look forward to be of service to you, fellow Lithuanian Weekly Dirva readers, and our county.

Again, thank you for your expression of confidence.

Cordially,

Tim McCormack
Cuyahoga County Auditor

1219 ONTARIO STREET • CLEVELAND, OHIO 44113 • TELEPHONE 443-7010
NOT PRINTED AT TAXPAYER'S EXPENSE

J. Timothy McCormack, Cuyahoga County Auditor, didele persvara laimėjęs rinkimus, Dirvai atsiuntė šio turinio laišką.

VISUS KVIEČIAME DALYVAUTI KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIME

š. m. lapkričio 22 d. 7 val. vakaro
LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

Programoje:

Žodį tars visuomenininkas — Balys Gaidžiūnas.

Meninę dalį atliks ALGIROD BIELSKAUS vadovaujamas muzikos ir dainos vienetas "UŽDAINUOKIM".

Skani vakarienė, bufetas, loterija.

Šokiams gros ROMO STRIMAIČIO orkestras.

Bilietai po \$17.50 gaunami pas ramovėnus. Skambinti telefonu J. Šlapeliui — 261-5419.

L.K.V.S. RAMOVĖ
Clevelando Skyrius

Visus maloniai kviečiame atvykti į

Šv. Jurgio parapijos tradicinį

RUDENS FESTIVALĮ

Š. M. LAPKRIČIO MĖN. 16 DIENĄ.

FESTIVALIS PRASIDĖS TUOJAU PO SUMOS
APIE 11:15 IR TĘSIS IKI 4 VAL. P. P.

Pietūs. Kepti skanumynai.

Loterijos laimėjimai (\$1000.00, 500.00, 300.00,
du po 100.00, 40 kalakutų bei kitų rudens
derliaus dovanų).

KUN. J. BACEVIČIUS
ir
PARAPIJOS TARYBA

Garsai" talkininkas. Dauge-
liu brandžių straipsnių bendradarbiavo lietuvių išeivijos spaudoje. Išleido keturius romanus. Du jų laimėjo Draugo romano premijas.

Lietuvių klubo premija laureatui Vaciu Kavaliūnui buvo įteikta lapkričio 8 Clevelando lietuvių namų metiniame baliuje. Išskilmėse dalyvavo laureato žmona Ona, duktė Aldona Krivinskienė ir sūnus Arūnas su šeimomis ir apie 200 Clevelando lietuvių.

Šventę atidarė ir laureatą pasveikino Lietuvių namų ir klubo pirmininkas Romualdas Bublys. Šiltą ir įžvalgų žodį tarė Pedagoginių Lituanistikos kursų absolytė mkt. Rita Balytė.

Dėkodamas už premiją ir atsakydamas į sveikinimus, Vacys Kavaliūnas pastebėjo, kad žmogaus egzistencijos prasmę jis radęs mokytojo darbe: "Šiandien ir manoji būtis dega nepraeinančia prisiminimų šviesa, kuri nutvieskia mano mokytojo kelią ir suteikia jam prasmę", kalbėjo laureatas. Šventę užskleidė jaunos muzikės. Kristina ir Ilona Kuprevičiūtės, atlikdamos keturis kūrinius fortepijonui ir trompetei.

Visi labai džiaugėsi gražia švente, jaunų menininkų muzika. Linkime Lietuvių namams ir klubui ir toliau tęsti šias gražias tradicijas.

• Inž. Antanas Alkaitis, 73 m. amžiaus, po trumpos ir sunkios ligos mirė lapkričio 4 d. Clevelando klinikų ligoninėje ir lapkričio 6 d. palaidotas Kalvarijos kapinėse šalia a. a. žmonos Valerijos, mirusios prieš 26 metus.

• Stefaniya Garlauskienė lapkričio 7 d. mirė Clevelando klinikų ligoninėje. Velionė buvo mokytoja ir aktyvi veikėja birutininkių organizacijoje. Palaidota visų sielų kapinėse. Nuliūdime liko vyras Benediktas, sūnus Algis ir Vytenis su šeimomis. Dirva reiškia jiems užuojautą.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

Taupa

— Lithuanian Credit Union
— Lietuvių kredito kooperatyvas
— Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

KIEKVIENA SĄSKAITA FEDERALINĖS
VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100,000.

MOKAME AUKŠTESNES
PALŪKANAS UŽ:

TAUPYMO SĄSKAITAS

CERTIFIKATUS

IRA SĄSKAITA

PENSIJŲ ČEKIŲ

SĄSKAITA

(DIRECT DEPOSIT)

SKOLINAME GERESNĖMIS
ISSIMOKEJIMO
SĄLYGOMIS:

ASMENINIAMS REIKALAMS.

AUTOMOBILIŲ PIRKIMUI.

NAMŲ PAGERINIMUI.

NAMŲ PIRKIMUI (morgičiai).

Atliekame visus bankinius patarnavimus. Parduo-
dame pinigines perlaidas (money orders), traveler's
cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir van-
dėnų sąskaitas.

DARBO VALANDOS:

Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir

šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 2:00 val. p. p.

Penktadieniais nuo 2:00 val. p. p. — 6:00 val. vak.

adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.

877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 12:00 val. dienos

Dievo Motinos parapijos patalpose

18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

DIRVA

• **Helsinkio akto peržiū-** ros konferencija praeitą savaitę buvo atidaryta Vienoje ir galimas dalykas, kad ji užsitęs keletą mėnesių.

Dėl pašto lėtumo dar negavome pranešimų iš mūsų bendradarbių Antano Ma-

žeikos ir Rutos Sakienės, kurie yra nuvykę į Vieną drauge su aštuoniasdešimt lietuvių iš JAV dalyvauti demonstracijoje ir vėliau Vliko seime Londone.

Kiek patirta, demonstracija Vienoje buvusi gausin-

ga, dalyvavo virš poros tūkstančių asmenų. Buvo nešami plakatai anglų ir vokiečių kalbomis reikalaujant Lietuvai, Latvijai ir Estijai laisvės.

Buvo suruošta spaudos konferencija laikraštininkams, kurių privažiavo į Vieną virš tūkstantis.

Iš JAV dalyvauja 81 lietuvis, iš Kanados keliolika, iš Vasario 16 gimnazijos 70 ir iš kitų Europos valstybių.

Tikimės, kad greitai laiku gausime plačius reportažus ir nuotraukų.

• **Vienos konferencijos proga,** Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai Washingtone įteikė Valstybės Departamentui bendrą raštą, kuriame jie primena esančią padėtį okupuotose Baltijos valstybėse, iškelia nuolat tebeprisikartojančius, grubius, žmogaus teisių pažeidimus ir prašo, kad JAV delegacija konferencijoje darytų viską kas šiuo metu yra galima, kad Helsinkio Baigiamasis Aktas, kurį tarp kitų valstybių, pasirašė taip pat ir Sovietų Sąjunga, būtų pilnai respektuojamas.

• **Aldona Stempuzienė,** lapkričio 23 d. koncertuos San Francisco lietuviams. Koncertas įvyks Berkley universitete. Koncertą rengia San Francisco Lietuvių Bendruomenė.

• **JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos** antroji sesija įvyks lapkričio 14-16 d. d. Elizabeth, N. J., Sheraton Hotel, Newark International Airport. Telef. (201) 572-1600.

• **Mirga Pažemėnienė,** gyv. Kalifornijoje, atsiuntė sveikinimus iš Kinijos. Rašo, kad viskas labai įdomu ir kitaip negu Amerikoje, tik oras nekoks — lyja, bet nuotaika puiki.

LIETUVIŲ FONDO ATSTOVAI NEW YORKE

Lietuvių Fondo pirm. dr. Antanas Razma ir LF Tarybos ir Informacijos komisijos narė Milda Lenkauskienė pakviesti LF New Yorko pirm. L. Milukienės spalio 26 d. dalyvavo Kultūros židinyje Brooklyne, N. Y. Lietuvių Fondo narių bei visuomenės susirinkime ir padarė išsamius pranešimus apie LF dabartinį stovį, jo didelį pasisekimą rėmėjų tarpe, ligi šiol atliktus darbus bei ateities planus. Ypač pasidžiaugė, kad jau pasisekė užbaigti atliktus darbus bei ateities planus. Ypač pasidžiaugė, kad jau pasisekė užbaigti didelį užsimojimą surinkti lėšų Lituanistinei Katedrai įsteigti.

Pirmininkas pasidžiaugė, kad jiems labai sekasi gauti palikimus. Dalyviai galėjo nuo stalo pasiimti informacijas ir susipažinti su

Parama Dirvai

Atsiliepdami į mūsų prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

J. Maziliauskas, Toronto 7.00
Br. Mozūras, St. Laurent 10.00
Vl. Kazlauskas, Toronto 35.50

LF didžiųjų aukotojų pavardėmis aukojusių ne mažiau 5,000 dol. Tame pat sąrašė yra ir Lietuvių Fondui palikimai ne mažiau 6,000 dol., kurių skaičius prasideda nuo 158,076 dol. daug mažėjančių sumų ir tikrai keletas po 6,000 ilgoje eilėje.

Pažvelgus į visas sumas atrodo, jog lietuviybė išeivijoje dar ilgai gali klestėti, kultūra kilti net iš to vieno fondo. Visuomenė buvo supažindinta ir su visomis išlaidomis, parama lietuvių kultūrai, jaunųjų stipendijoms ir k. Iš 45,000 dol. studentams stipendijoms išdalinta 41-am studentui. Iš susirinkusių buvo pasisakyta, jog per mažą.

Buvo klausimų ir pastabų. V. Maželis pasakė: "Kam bus pinigai ateityje nežinom, o dabar pav., kas veža ir labai didelį vežimą, dirba sunkų darbą ir pinigų negauna". Pirmininkas atsakė, jog LF yra skirtas kultūrai, o kitiems reikams, kaip pav., OSI yra kiti specialūs fondai. Pirm. dr. A. Razma pabrėžė, jog tenka girdėti, kodėl Lietuvių Fondui taip sekasi ir jis mano todėl, kad jie sugebėjo surasti žmones labai nuoširdžiai dirbančius. Lygiai, kaip ir kun. Pugečiui sekasi surinkti lėšų savo dideliems darbams atlikti. Kai visuomenė žino, kam duodama, tai duoda ir mums, atsakė pirm.

Po to dar buvo klausimų ir prasmingų pasiūlymų, kuriuos pateikė Paulius Jurkus, Lilė Milukienė, A. Sabalis ir kiti. (eč)

• **Vaclovas ir Margarita Momkai,** Chicagoje, pratęsdami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 33 dol. su linkėjimais Dirvos darbuotojams ištvermės darbe. Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Lž S-gos Detroito skyriaus žurnalistų** metinis susirinkimas įvyks lapkričio 30 d. 12 val. šv. Antano parapijos patalpose. Programoje valdybos narių ir revizijos komisijos pranešimai, diskusijos, naujos valdybos, revizijos komisijos ir pagelbinio vienato rinkimai, klausimai ir sumanymai. Visi kviečiami dalyvauti.

• **Prano Čepėno "NAUJŲJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA"** II tomas gautas pas knygų platintojus arba leidėją — Dr. K. Griniaus fonde, 2523 West 69 St., Chicago, Ill. 60629.

W. Hoffman, Oak Lawn 20.00
V. Miškinis, Toronto 10.00
E. Bliudnikas, Centerville 10.00
V. Šniolis St. Petersburg 20.00
S. Gofensas, Brockton . . . 19.00
J. Povilaitienė, Omaha . . 15.00
E. Bakūnas, Ellicott City 10.00
Gražina Kenter, Danbury 50.00
K. Bačiauskas,
Woodhaven 10.00
H. Andruška, Woodhaven 25.00
V. Vasikauskas,
Richmond Hill 5.00
A. Alantas,
Bloomfield Hills 25.00
M. Meiliūnas,
West Palm Beach 20.00
K. Pocius,
Beverly Shores 100.00
P. Gaižutis, Rochester . . 20.00
Dr. A. Grušnys, Wichita 25.00
B. Briedienė, Chicago . . 10.00
G. Radvenis, Los Angeles 20.00
M. Vilutis,
Beverly Shores 15.00
J. Andruškevičius,
Chomedey-Laval 17.75
A. Andriulionis, Boston 10.00
Pr. Šapalas, Lemont . . . 25.00
V. Rociūnas,
Independence 10.00
J. Kašuba, Germantown 15.00
V. Jasiukaitienė, Cicero 25.00
M. Kleinaitis,
St. Petersburg 20.00
Pr. Sidzikauskas,
Glendale 10.00
K. Karalis, Jacksonville 20.00
St. Dalius, Hamilton . . . 10.00
Dr. P. Leveckis, Edison . . 15.00
V. N. Draugeliai,
Rochester 15.00
V. Abraitis, Palm Coast 25.00
A. Kairys, Chicago . . . 50.00
J. Pilkauskienė, Hamilton 15.00
Dr. H. Brazaitis,
Willoughby 25.00
B. S. Garlauskai, Euclid 10.00
J. Širka, Chicago 25.00
T. Palionis, Middleton . . 20.00
A. Puškorūtė,
Highland Hts. 10.00
Dr. K. J. Aglinskai,
Chicago 20.00
V. Staškevičienė, Detroit 10.00
O. Žygienė, Cleveland . . 15.00
J. Velyvienė, Cleveland . . 5.00
X. Y., Miami Beach . . . 10.00
A. Bliudžius, Detroit . . . 20.00
J. Simonis,
Santa Barbara 10.00
J. Virpša, Chicago 20.00
V. Pavilčius, Chicago . . . 10.00
O. Kremeris,
La Grange Park 25.00
T. Baltikauskas, Baltimore 5.00
K. Čeputis, Evanston . . . 30.00
B. Klovas,
Beverly Shores 8.00
K. Stravinskas,
Beverly Shores 25.00
Iz. Černienė, Bloomfield 25.00
Br. Kazukauskienė,
Silver Spring 30.00
Dr. A. L. Kazlauskai,
Seattle 10.00
Br. Juodelis,
Downers Grove 10.00
Dr. Dainius Degėsys,
Gate Mills 25.00
A. Kantautas, Withe Rock 20.00
L. Raslavičius, Elk Grove 10.00
J. Glebus, Cleveland . . . 15.00
J. Dilys, St. Catharines 33.00
V. Numgaudas, Chigo . . 10.00
Ign. Kaunelis, Detroit . . 10.00
E. A. Rašytiniai, Redford 50.00
J. Kregždė, Cincinnati . . 10.00
Pr. Sideravičius, Cicero 5.00
J. Juška, Chicago 10.00
Dr. J. Stukas, Watchung 25.00
Aldona Pintsch,
W. Milford 40.00
J. Saikus, Cleveland . . . 10.00
Rev. dr. P. Ragažinskas,
Central 25.00
A. Zaparackas, Royal Oak 5.00
S. Paulius, Chicago 25.00
K. Naudžius, Los Angeles 20.00
V. Dzigas, Omaha 15.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Mūsų mielam

A. A.

BALIUI MACKIALAI

mirus, jo žmonai DALILAI, jo ir jos artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Stella ir Vytautas

Abraičiai

Elzė ir Ignas

Bumeliai

Antanas Kašuba

Ona ir Kostas

Žolynai

Brangiam broliui

DR. PETRUI VILEIŠIUI

mirus, seserims ALENAI DEVENIENEI-GRIGAITIENEI ir RITAI BAGDONIENEI reiškiamo gilią užuojautą.

Degėsių šeima

Korp! Neo-Lithuania filisteriui

LEONARDUI DARGIUI

mirus, jo sūnums ALGIMANTUI su šeima, GINTARUI su žmona ir VYDUI, podukrai VYTELEI GIRDVAINIENEI su vyru ir broliui VIKTORUI su šeima reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą.

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

Ilgą ir varginančią žemišką kelionę užbaigus

VERONIKAI BELECKIENEI,

jos dukrą GENOVAITĘ PLUKIENĘ, sūnus KAZĮ MOTUŽĄ, VYTAUTĄ ir STASĮ BELECKUS, BRONĘ MOTUZIENĘ, anūkus bei proanūkus ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Edvinas ir Halina Balceriai

Los Angeles, Ca.